

SIMPTOMI, KI OZNANJAJO NOV VAL REAKCIJE

Napad na Finsko bil za Rusijo slaba poteza

KDO VSE JE V PROPAGANDI BODISI ZA ENO ALI DRUGO STRAN? — NEPRIJETNA 'NEUTRALNOST' ŠKANDINAVSKIH DEŽEL. — HOOVER POMAGAL TUDI SOV. UNIJI!

Vojna na Finskem je postala važnejši predmet svetovnega zanimanja kot pa vojna med Nemčijo, Anglijo in Francijo, ali karkoli drugega na svetu. Kaj je vzrok?

Velikan proti palčku

Ako bi se Rusiji posrečilo skleniti svojo vojno nad Finci v dveh tednih, kot so je Hitlerju na Poljskem, bi tudi v Zed. državah ne bilo opaziti nikake sentimentalnosti radi tega. Poljaki, ki so od prvega dne začeli v neredu bežati, niso vzburili in tudi niso mogli priključiti nase nikakega občudovanja, pač pa so bili deležni pomilovanja. Dve velesili sta šli v vojno radi njih, in še to ni povzročilo v Zed. državah nič posebnega začudenja ali presenečenja.

Občudovanje uspešnega odpora

Sele ko se na Finskem ni dogodilo kot se je na Poljskem, ali s Čehoslovaško, se je zdržnil ne le ameriški, ampak tudi ostali svet. Kajti ljudje so navajeni simpatizirati s šibkim, ako se mogoče ne ubojuje upira. Fincem se je to posrečilo in svet se čudi — kako je to mogoče — tri in pol milijona jih je, pa jim ne more kaj taka sila, ki ima dvakrat toliko vojakov kot vsa Finska ljudi.

Tu pa so stopili vmes interesi velesil in razredov, ki skušajo stvar dramatizirati vsak v svoje posebne namene.

Napaka Kremla

Očividno je, da je Stalin s svojo diplomacijo in pred vsem s svojim generalnim štabom narobe računali. Bilo mu je zagotovljeno — to ni več ugibanje — ampak resnica, da finska vlada med svojim ljudstvom nima zaslombe. Naj jo torej zmuči z vabilom na pogajanja v Moskvo, kjer naj uvidi, da jo čaka enaka usoda kakor tri baltičske države. Če ne

zlepa, pa z grda, podati se mora. Finska vlada je sklenila, da pogojev ne sprejme, a vendar, ko je uvidela, da misli Stalin zares, izreignirala in ustanovljena je bila nova. A Moskva ji ni hotela dati prilike za spravo, nego — je poiskala iz pobednih finskih komunistov novo "demokratično" finsko vlado. In ta vlada je Rusijo "povabila", naj pošlje na Finsko rdečo armado, da iztrebi "belogardiste".

Neizpolnjeni upi

Moskva je torej to novo "finsko" vlado priznala in ljudstvu preko meje sporočila po radiu in z letaki, ki so jih trosili sovjetski letalci, da je izkoriščanje na Finskem zdaj konec, delavci dobe v bodoče plačane počitnice (imajo jih seveda že mnogo let), kmetom bodo odpuščeni davki, veleposestva bodo razdeljena itd. Sovjetski generalni štab je na podlagi zagotovil ne nove "finske" vlade računali, da bo ruska armada sprejeta med delavci in kmeti na Finskem z odprtimi rokami, pa jo je poslal tja večinoma druge ali tretje vrednosti.

Toda kar iznenada se jim je v Kremlo posvetilo, da je finsko ljudstvo z vlado v Helsinkih, naj bo pač kakršna že, in da je tista "finska" vlada, ki jo je priznala Moskva izmed finskih komunistov, brez zaslombe med narodom. Ruske cete, namesto da bi bile sprejete s piskanjem in živio-klici, kakor so kovarji invazije v Kremlo pričakovali, so bile obsute s krogliami. V snegu ob finko-ruski meji je zdaj že zelo zelo veliko krvi vojakov sovjetske armade, in naravno, da so v bojih na nož žrtve na obeh straneh.

Kaj je propaganda in kaj resnica?

Ker se ruski armadi torej ni posrečilo vzeti Finske v enemu (Nadaljevanje na 5. strani.)

Zvezni pokojninski zakon dosegel svoj rok

Končno vendarle Social Security čeki so zdaj v cirkulaciji. Do njih je upravičen do določene vsote vsakdo, ki je dopolnil 65. leto in je zavarovan za pokojnino. Zakon, ki bi po prvotnem načrtu dovoljeval izplačevanje pokojnin šele čez dve leti, je bil pod pritiskom razmer in potrebe spremenjen, da se iz njegovega sklada izplačuje po predpisanih odredbah določene vsote še s tem letom. Na gornji sliki je uradnik v zveznem zakladništvu John W. Thomas, ki podpisuje "social security" čeke. Oziroma vrši to delo stroj avtomatično, ki ga on le operira. Z njim podpisuje 25 tisoč čekov na dan. Ako bi to delo vršili ročno, bi bilo treba za toliko čekov dokaj več kot enega človeka.

PRESOJANJE DOGODKOV DOMA IN PO SVETU

Harry Bridges, vodja pomolskih delavcev na zapadu, ni komunist. Tako je sporočil delavski tajnici Perkinsovi vladni preiskovalec James M. Landis. S tem ga je otel deportacije v Avstralijo, kjer je bil Bridges rojen.

V Evropi so zdaj glavni problem krusne karte. Uvedli so jih ta mesec tudi v Angliji. V Nemčiji so na njih zmanjšali količino že prej itak malo odmerjenega sladkorja na osebo, tudi v Belgiji trda prede z živili, revno ljudstvo v Jugoslaviji strada kruha, in tako se sedanja vojna pozna najbolj na zmanjševanju hrane, do katere je v dovoljenih količinah opravičen vsakdo, toda dobi jo le, če jo je v prodajalnah tudi zanj na razpolago, in pa ako ima denar. Brez tega pa mu tudi krusne karte ne koristijo.

American Student Union je ena izmed takozvanih "ščitnih", "frontnih", ali kakor jih imenuje Oneal, "inocent" organizacij komunistične stranke. Prošli teden je imela konvencijo v Madisonu, Wis. Navzoč je bil kot gost tudi tajnik kom. stranke Earl Browder. V resnici je bil on izza zastora voditelj svojih mladih pristašev, ki so tvorili večino te takozvane konvencije ameriškega dija-

štva. Glavna sporna točka je bila resolucija za obsoditev Rusije vsled njene vojne na Finskem. Browderjeva večina jo je zavrgla, zahtevala pa je "mir", to je, da se Zed. države ne vmešajo v vojno. To pa ne radi miru, nego da se s tem ne posredno ojača "mirovno" politiko zveze Moskva-Berlin. Kakor Liga za demokracijo in mir, tako je bila s tem tudi ta razgaljena za golo orodje kominterne, ki pomaga plačevati njene izdatke in potne stroške legatom, katerim zaupa, da delujejo zanio. Iste dne se je vršila v Chicagu nasprotna zveza dijakov, katere ime je National Youth Anti-War Congress. Ta pa je kajpada obsodila vse totalitarne države, ne glede na njihovo barvo, in napad Sovjetske Unije na Finsko. Toda slednja je bila vsled manjših gmotnih sredstev mnogo manj "impozantna", kakor pa zbor Browderjevih dijakov v Madisonu, Wis., četudi se je je udeležilo okrog 400 delegatov, ki so izjavili, da zastopajo 3.500.000 mladih ljudi v 39 državah ameriške unije.

V minulih praznikih je bilo več avtnih in drugih nesreč kot povprečno prejšnja leta. Nekateri pravijo, da je to znamenje (Nadaljevanje na 5. strani.)

35-letnica Proletarca bo praznovana v Chicagu 3. marca

K 35-letnici Proletarca priredi klub št. 1 s sodelovanjem naročnikov v nedeljo 3. marca slavje, čigar spored bo vreden namenu jubileja. Več o tem bo poročal pripravljajni odbor.

Druž. koledar priporočen Calumetčanom

Katie Junko v Detroitu, ki je bila rojena na Calumetu in se ondodnih razmer s svojih otroških let dobro spominja, piše v Prosveti o zgodovinskima pisoma v Am. druž. koledarju, ki se tičeta Slovencev na Calumetu in njihovih društev. Priporoča rojakom na Calumetu in onim, ki so kdaj živeli na bakrenem okrožju, naj ta letnik Ameriškega družinskega koledarja naroče že zaradi onih dveh spisov, če e ne vsled druge vsebine.

Garnerjeva ambicija

Podpredsednik Zed. držav John Nance Garner, ki je drugače znan kot reakcionaren politik in voditelj demokratske stranke v Texasu, se je odločil kandidirati za predsednika te republike. Sedanjemu predsedniku Rooseveltu nasprotuje zaradi njegove "zapravljivosti" in "radikalizma". Star je 70 let. John L. Lewis ga je 'lani javno ozmerjal za "kvartopirca, šnopsarja in zlobneža", kar je Garnerju veliko več koristilo kot škodovalo.

Ampak ako ga bo konvencija demokratske stranke res nominirala za predsedniškega kandidata, kot se Garner nada, bo dobil med delavstvom unij CIO malo zaslombe, ako sploh kaj.

Obisk v Rimu

Kralj in kraljica sta obiskala papeža Pija XII., ta jima je vrnil obisk v Kvirinalu, izročali so si čestitke drug drugemu — prvi od kar je bila papežev odzvrta posvetna oblast. Zdaj bo še Mussolini rekel svoje, in "priateljstvo" med sveto stolico, dinastijo in vlado bo še bolj utrjeno. Miar se to ne glasi, kakor da bo papež postal še bolj orodje italijanske vladne politike nego je bil doslej?

Dies slabo preiskuje

Kongresnik Dies je čudoma odkril, da je med igralci filmske industrije v Hollywoodu zelo veliko "komunistov". Naravno. To je njim zabava. Saj so jih v Beogradu odkrili celo v družinah najbogatejših ministrov in bivših ministrov? Ne kaj romantičnega mladi ljudje morajo početi, ako imajo časa in denarja v izobilju.

Za razkosanje Rusije

Pravijo, da mnogi magnati v Parizu in drugje resno razmišljajo o razkosanju Rusije. A kdo jo naj razkosa?

PREISKAVE KONGRESNIH KOMISIJ IN JUSTIČNEGA ODDDELKA NEVARNE TUDI CIVILNIM SVOBODŠČINAM

KOMUNISTI IN NACIJI DAJEJO DOBRO PRETVEZO ZA PONOVIJE PATRIOTIČNE HISTERIJE, KAKRŠNA JE DIVJALA V PREJSNJI SVETOVNI VOJNI

Sedanja zmeda po svetu ojačuje reakcijo vsepovod. Zedijene države, dasi niso v vojni, o polne simptomov, ki proročujejo nevarnost. Večina ljudi ih sicer ne opazi, ker ji prihajajo pred čči v mamljivih oblikah.

Grožnje s preiskavami

Preiskave ki jih vodijo razni kongresni odseki, so tako mamilo. Z dobrimi dognanji začrtivajo slabe namene.

Diesov kongresni odbor vzame na piko tu in tam kakega Hitlerjevega agenta in ga oglašja, nato s pomočjo bivših komunistov, ki so bili v službi svoje stranke, večinoma na njenih najodgovornejših mestih, odkriva delovanje "komunističnih agentov" v tej deželi, dasi je to lahko vsakemu znano brez drage kongresne preiskave, a tendenca vsemu temu je obnoviti pod masko borbe proti komunizmu val tudi proti istemu delavskemu gibanju, ki mrzi intrige, kakršne uganja kominterne, bolj nego kongresnik Dies, ampak radi tega, ker okužujejo delavsko gibanje. To bi moralo biti reakciji pravzaprav všeč in ji tudi je kajti le pod pretvezo boja proti "komunizmu" lahko udari s spretno sestavljenimi zakoni tudi po istemu delavskemu gibanju in ustanovah, ki je nevarno najtemu "komunizmu" in finančni oligarhiji ob enem.

Murphy v akciji

V očigled sedanjih tokov, ki jih pritiska z ene strani domača reakcija, z druge pa v tej deželi naciji in "komunisti" Browderjevega aparata, se je že pred meseci zganil tudi bivši michiganski governor, sedaj zvezni generalni pravnik Murphy, in preiskuje, da kaj. Njegov detektivski so dognali, kako so Browder in razni drugi komunistični prvaki v Ameriki rogovili po svetu s potvorjenimi ameriškiimi potnimi listi, in dognali so tudi, kdo je te ljudi plačeval, čemu so šli po vsem evropskem kontinentu, v Afriko in po Kitajskem ter Japoniskem in kdo jim je dal sredstva, kajti take "šale" leto za leto so se množile.

Sredstvo reakcije

Diskreditiranje komunistov skušajo civilnim svobodščinam in unijam ter delavski politični akciji sovražni krogi izrabiti za okrnjenje svobode govora, tiska in zborovanja vsem.

In v tem je nevarnost. Boljše je komunistom pustiti, da se sami izpovedo bodisi že pred kakršnokoli komisijo, kakor pa jih delati za mučenike in potem zaradi njih ovirati unije, delavske politične akcije, prepovedovati shode itd.

"Cambridge"

Pod masko borbe proti "komunizmu" je občinski odbor mesta Cambridge (ki je mesto elite) konec decembra soglasno prepovedal kakršnokoli tiskano stvar, na kateri sta besedi "Lenin" in "Leningrad". Bil je skrajno bedast sklep, toda (Nadaljevanje na 5. strani.)

NARAVNE SILE JAČJE KOT VOJNA

Potresna katastrofa ni prvi teden v Turciji je porušila v par dneh več mest in vasi kot jih je mogla Nemčija na Poljskem s svojimi unič v loimi silami ali Rusija na Finskem v enem mesecu.

Je ubitih ter ranjenih v Anatoliji je bilo veliko več, kot pa jih je v itrimesečni vojni med Nemčijo, Francijo in Anglijo.

udi gorje prizadetega ljudstva v turški Anatoliji je večje kot v marsikaki vojni. Vojašnice so se zrušile na spečeh vojakov, bliše na ljudi, tisoči in tisoči, ki so v obupni grozi se mogli vteči, pa so bili na poljih zajeti v snežni vihar in silen mraz, iz katerega niso mogli nikamor več bežati. Krnji, ki jih je zaletela ta tragedija, so ob Črnem morju, ki je vsled potresa in viharja združilo ter ponovno porušili valovi hiše z obzrežja, kolikor jih ni še uničil potres, razbičilo ladje in jih potapljalo z mornarji v morju.

Koliko je bilo ubitih, koliko zmrznjenih in utopjenih, koliko ranjenih in koliko znaša škoda, ni še točno ugotovljeno. To, kar vemo dozdaj, so le površne podatke. Pravijo, da je okrog 40 tisoč mrtvih, kakih 70 tisoč poškodovanih, mnogo pa jih pogrežajo. Mnogi krajši stevilo mrtvih je ranjenih v vseh krajih Turciji, ki jih je dosegel potres, se mnogo več. Točno število bo mor-

da dognano ko bo ta list že tiskan. Potresnim katastrofam se je nemogoče izogniti. Pridejo nenamerno. Človek nad njimi še nima moči, da jih bi preprečil, in na diplomacijo nič ne porajajo.

Ampak vojnim katastrofam se človek vendarle lahko ogne s tem, da jih prepreči, kajti to je v njegovi moči.

UNIJE, KAKRŠNE NISO VZOR DEMOKRACIJI

V uniji razvažalcev mleka v Chicagu, ki ima zdaj 4.700 članov in pripada zvezi prevoznikov in šoferjev (AFL), ni bilo volitev odbora 18 let. Včasih je imela že okrog 6.000 članov. Nekateri njeni uradniki so bili v odborih že nad 30 let.

Po osemnajstih letih se je članstvu vendar posrečilo izvoljevati volitve. Apelirali so dolgo na odbor svoje zveze, da naj odbornike lokalne unije primora dati članstvu priložnost z glasovnico izreči, ali so

za sedanje odbornike, ali za premembo. Opozicija, ki je zahtevala volitve, je bila napadana za "komuniste", a je vendarle zmagala.

Volli so koncem decembra. 4.093 izmed 4.700 članov se je udeležilo glasovanja. Glavni stari odborniki so padli. Plače nekaterih so znašale nad \$5.000 na leto, vrh tega jim unija plača avto, stroške za vzdrževanje avta in razne druge izdatke. Ni čudno, da se odborniki unij tako neradi poslovje od svojih mest, kandidatov zanje

pa je več nego mnogo.

Slučaj tega velikega unijskega lokala ni edini, v katerem demokracija ni bila priznana. Mnogo jih je, kjer odbor kontrolira člane ako potrebno s pestmi in tudi umori zaradi dužb in grafta niso v njih nič izrednega.

Delavstvo, ki zahteva demokracijo v občini, okraju in državi, bi ji moralo biti v svojih organizacijah vzor. Krivo ni v vseh slučajih članstvo, ampak utaborjena klika, ki vlada ako

z lepa in pošteno ne more, pa nasilno in z goljufijami.

Volitve v omenjenem lokalnu razvažalcev mleka so nadzorovali glavni odborniki zveze prevoznikov in šoferjev. Kajti če bi jih imeli pod oblastjo lokalni odborniki, bi gotovo našli večino zase, kot se to le pravilnikokrat dogaja.

Upati je, da bo novi preporek ameriškega delavstva pomel z reakcijo in gangsterstvom v unijah in jim dal vsepovod resnično demokratično obliko in kontrolo.

USPEH, KI JE VREDEN JUBILEJNIH PROSLAV

Vztrajanje socialističnega ali kakega drugega načelne delavskega lista v borbi nad tri desetletja je v tej deželi redkost. Proletarec je ena izmed izjem, kajti v tem letu slavi 35-letnico.

V Chicagu priredimo slavje k temu jubileju Proletarca v nedeljo 3. marca, ki bo v priznanje vsem, kateri so kadarkoli v 35 letih pomagali, da imamo list, ki je vreden tega trupa. Orje in seje pod okriljem socialistične organizacije, v uverjenju, da bo zetek vsledkar čimboljša v prid delavstvu, kateremu služi.

Nadejamo se, da bodo klubi JSZ in Konference Prosvetne matice poskrbeli za aranžiranje sličnih jubilejnih proslav. Kjer teh organizacij ni, naj tako prireditev aranžirajo naročniki. To bo listu gmotna in moralna pomoč.

Ta jubilej naj nam bo ob enem vzpodbuda za pojačanje agitacije v prid širjenju lista. Le na ta način bomo vredno proslavili delo, ki ga Proletarec tako častno vrši v zvezi rešetim oviram že 35. leto.

Sodrug, naročniki in somišljeniki, naj bo to leto 1940 res tudi jubilejno leto Proletarca!

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUŽOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE.

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopiši in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz
Business Manager: Charles Pogorelec
Asst. Editor and Asst. Business Manager: Joseph Drasler

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.
Telephone ROCKWELL 2864.

V PETINTRIDESETEM LETU

S to številko stopa Proletarec v petintrideseto leto svojega obstoja.

Prva njegova številka je izšla januarja 1906, ko so se za socialne pravice ljudstva borili samo socialistično usmerjeni listi.

Ze s prve številke je stopil odločno na stran onih, ki so bili za izboljšanje življenjskih razmer delavcev, za skrajšanje delavnika (takrat je še večina delavcev morala garati po 10 in več ur na dan po šest in mnogi vseh sedem dni v tednu).

Takrat ni bilo v zvezi vladi nikogar, ki se bi navduševal za kak "new deal" v prid ljudstvu, ali za socialno zavarovanje. Pokojnine so določali le onim na vrhu, katerim jih ni bilo treba, za zavarovanje brezposelnih in starostno zavarovanje delavcev pa se niso brigali.

Č kakem zakonu za ščitenje unaj njim se na misel ni prišlo. Za vse to so se ona leta borili socialisti takorekoč osamljeni in dostikrat smešni radi svojih zahtev celo najbolj med onimi, za katere so se bojevali.

V teh pionirskih naporih takratnih organiziranih delavcev je po svojih močeh pomagal Proletarec in si je svest, da je v vseh borbah služil edino ljudskim koristim. Tak stopa v svoje 35. leto.

Mnogo od tega, kar je bil one dni socialistični minimalni program, so poznejša leta morale sprejeti pod pritiskom razmer in jačje delavske organizirane akcije tudi zakonodaje posameznih držav in končno poslednja leta zvezni kongres.

Ako bi bilo socialno zavarovanje uvedeno ob pravem času — socialisti Victor L. Berger in Meyer London sta ga v kongresu predlagala in zagovarjala že dolgo tega, toda osamljena — bi ljudstvo v tej krizi ne pretrpelo toliko revščine in stotisočem se ne bi bilo treba potikati po brlogih, kot so se morali sedaj.

To, kar socialisti že od početka uče za izboljšanje gospodarske uredbe, za odpravo socialnih krivic, za zgraditev reda, v katerem bo človek res gotov vseh pogojev za obstanek, je dobro. Kajti posejajoči sloji — vsi oni na vrhu — so morali vselej, kadar so se proglasili za "prijatelje ljudstva" ali za "prijatelje delavstva" učiti iz socialističnih programov, ako so mu hoteli dati kak odloček izboljšanja ali mu olajšati breme.

Bili so časi, ko je bil Proletarec v stankovnih bojih poleg glasila SNPJ edini slovenski list v tej deželi, ki je bil z delavci odločno v borbi in načeljeval v akcijah njim v pomoč. Tudi sam se je težko boril za obstanek. Dostikrat že je izgledalo, da ne bo zmogel ovir, ki so se zdele nepremagljive, a vselej se je dobila skupina, ki se je naloge pogumno lotila in otela list.

Sodrugri, ki so se odločili ustanoviti Proletarca, so to storili v prepričanju, da je socialistično glasilo slovenskemu delavstvu več kot najnuj. Potrebnovali je probej, vzgoje o organizacijah, ki delujejo njemu v korist, potrebovalo je bodrila v stankah, rabilo je nekoga, ki mu bo volilne boje pravilno razjasnjeval, a tudi potreba po kulturnem delu v delavskem duhu je obupno klicala po vodniku.

Ze s svojo prvo številko je stopil Proletarec v borbo proti nazadnjaštvu in razkrival zavajalce. Tako je nadaljeval. Zato je postal med nazadnjaki, koristolovci, zavajalci in med onimi, ki so jim sledili skrajno obsodba list. To mu je bilo v dokaz, da vrši pošteno nalogo.

Nasprotniki v nazadnjaških, v renegatskih in razkolniških vrstah niso štedili s sredstvi v naporih, da spravijo Proletarca s poti. Poskušali so celo z ustanovitvijo posebnih listov proti njemu in se v teh prizadevanjih mučijo še danes.

Uspeli niso, ker zavedni, razumni slovenski delavci vedo, da je Proletarec na pravi poti. Ponosen je nanjo — na to svojo pot — in vsi oni, ki so iskreno delali z njim. Enako vedo, da je Proletarec preizkušen v ognju in se nanj lahko zanesejo. Načel ne menja, ne obrača se po vetru, oportunitizma ni v njemu. Tak stopa v svoj novi jubilej.

"Zed. države evropske"

Ta ali oni v tej deželi propagira zedinjenje držav v Evropi po vzgledu Zedinjenih držav v severni Ameriki.

Za zedinjenje je treba smisla za sodelovanje in za pravičnost.

Danes gradi "zedinjene" države evropske Hitler, ampak vsaka, ki mu pride v žrelo, je mnogo na slabšem nego prej. Tudi sovjetska Unija gradi svoje zedinjene države, toda če skuša vlada katere izmed pridruženih republik pokazati kaj samostojnosti, so njeni člani takoj "likvidirani".

Zedinjenje evropskih držav za sodelovanje bo mogoče šele ko bodo padle diktature in imperalizmi.

Moskovsko posnemanje Hitlerja komunistom prav nič ne pristoja.

Edino tak pomaga, ki se ob pravi uri združi z mnogimi; posameznik sam nič ne pomaga. — Goethe.

VOJNI AEROPLANI ZA FINCE

Ameriška vojna mornarica je dovolila, da se 44 vojnih aeroplanov (eden izmed njih na gornji sliki), prepusti Finski, ki jih je naročila, toda ameriška vojna mornarica je imela do njih prednost. Pravi, da se ni medu toliko, da bi vse, kar se jih producira po njenem naročilu, vzela odpre brenje vlade v Washingtonu. — Finska je v primeri z Rusijo takorekoč brez vojnih letal. V času pričetka vojne jih je imela le 150, Rusiji pa jih pripisujejo okrog 7.000, izmed katerih jih lahko rabi na Finskem brez nevarnosti za svoje druge meje dva tisoč, a jih je za enkrat kakih 600 sedeti. Če jih bi Finci imeli tisoč, bi bil Leningrad pred njimi še bolj v nevarnosti kot je pred sedanjim malim številom, da je vse dolge noči v temi. Možno je, da bodo Finski z vojnimi aeroplani zelo pomagale članice lige narodov in Zed. države, ako ne bo zanj že prepozno. Finska je imela v Italiji od začetka minulega leta naročenih 30 vojnih letal, a Italija jih ji je poslala preko Nemčije šele v pričetku decembra, ko je Rusija še udarila na Finsko. Nemčija jih je valed svoje pogodbe prijateljstva z Rusijo vrnila v Italijo, ker ni dopustila, da se jih bi poslalo Finski po njenem ozemlju. Poročajo, da jih je Italija nato poslala Fincem po morja in tudi svoje pilote z njimi.

KAKO SODIJO V STAREM KRAJU O VZROKIH FINSKO-RUSKE VOJNE?

Izgleda, da delavska javnost v Sloveniji vzrok ruskega napada na Fince pravilno razume. Invazijo opravičujejo le komunisti, dočim ostalo delavstvo in vse demokratično orientirane skupine napad na malo deželo načelno obsojajo. Vendar pa Jugoslavija kake propagande za ali proti Rusiji, ali pomožne akcije za Finsko ne dopušča.

Ko se je šlo v ligi narodov o vprašanju pritožbe finske republike proti Rusiji, bi imel predsedovati liginemu svetu predstavnik Jugoslavije. Ker pa se je vladi v Beogradu zdelo to predelikatna stvar, je predsedniško službo jugoslovanski delegat odložil in se u-maknil tudi glasovanju o krivdi ali nekrivdi Rusije.

Zato morajo časopisi v Jugoslaviji o vojni na Finskem pisati jako oprezno. To je razvidno tudi iz sledečega poročila v "Delavski Politiki", ki pojasnjuje vzroke tega konflikta pravilno, toda za vir navaja švedsko časopisje. Delavska Politika piše:

Ozadje vojnega spopada

Vojna med Sovjetsko Rusijo in Finsko bi se bila zdelala še pred par meseci vsakemu kolikaj trezno mislečemu človeku kot nekaj nemogočega. Toda v izrednih časih, v kakršnih živimo, postane tudi nemogoče mogoče in tako je dne 1. decembra pričela krvava tragedija tudi na skrajnem severnem koncu Evrope.

Kaj je dal povod?

V Moskvi zatrjujejo, da je povod za krvavo razračunavanje dala Finska, oziroma finska armadno poveljstvo, ki da je odgovorno za celo vrsto obmejnih spopadov med finskimi in ruskimi četami.

In kaj je vzrok?

Švedsko časopisje piše takole: Kakor rečeno tvorijo ti obmejni spopadi samo povod za krvavo razračunavanje. Vzroke je treba iskati drugje.

Sovjetska vlada hoče dobiti nadzorstvo nad čim večjim delom Baltijskega morja, zlasti pa nad Finskim zalivom, skozi katerega vodi morskata pot do Leningrada. Na severu pa hoče imeti Rusija v Ledenem morju pristanišče, ki pozimi ne zamrzne.

Ozemlje in morje, ki ga želi Sovjetska Rusija spraviti pod svoje nadzorstvo, je bilo nekoč del carske Rusije. Sovjetska Rusija se je pozneje temu ozemlju in morju odrekla in priznala vse novo nastale države na tem ozemlju. Ko pa so se v Evropi začeli novi zapletljivi, si je stvar premislila. Javnost sicer dolgo časa ni vedela za ta preokret sovjetske poli-

tike. Pogajanja, ki so se vodila med Angleži in Francozi ter Rusi, pa so odgnala kopreno raz sov. politike na severu. V teh pogajanjih se je prvič oficijelno naglasilo, da se čuti Rusija ogroženo od baltičkih držav in da zahteva jamstva, da se v teh državah ne bo zgodilo ničesar, kar bi ne ugašlo Moskvi. Na teh zahtevah so se pogajanja med Angleži in Francozi ter Rusi razbila. Angleži in Francozi so namreč vztrajali na tem, da so baltičske države svobodne in samostojne ter da ne morejo razpravljati o vprašanjih, ki se tičejo teh držav. Med tem pa se je v isti stvari pogajala Rusija tudi z Nemčijo, ki je v zadregi gladko pristala na sovjetske predloge glede baltičkih držav, razen tega pa je šla še korak dalje in ponudila s svoje strani Rusiji delitev Poljske ter brez dvoma tudi proste roke napram Finski.

Izkaz poslanih naročnin

V tej številki na drugem mestu je pod naslovom "Agitatorji na delu" izkaz naročnin, ki so jih v prejšnjih štiri tednih poslali zastopniki in drugi agitatorji Proletarca. Vseh naročnin skupaj je v tem izkazu 129, dočim jih je bilo v prejšnjih štiri tednih 149.

Nadejamo se, da bodo letos, ko Proletarec slavi 35-letnico izhajanja, ti izkazi znatno boljše, kakor v minulemu letu. V ta namen potrebuje Proletarec več agitatorjev, kajti oni, ki so bili zanj v akciji in, so storili kolikor so mogli in potrebuje le več sodelavcev, pa bodo tudi izkazi večji.

stovoljno podredile tujemu vplivu, ali pa da so morale nositi posledice svoje upornosti. (Konec članka je bil cenzuriran.)

Novi odbor kluba št. 1 JSZ in njegovih odsekov

Chicago, Ill. — Poset na seji kluba št. 1 dne 22. decembra je bil zelo dober. Poročila so bila vzpodbudna in razprave stvarne. Volitve, upoštevajoč številnost odbora, ki ga ima ta klub, so se izvršile še dokaj gladko. V odboru in v odsekih za leto 1940 so:

Chas. Pogorelec, tajnik-blagajnik; John Sprohar, zapisnikar; Frank Alesh in Joseph Drasler, organizatorja.

Nadzorni odbor: Oscar Godina, Fred A. Vider in Angela Zaitz.

Dramski odsek: Louis Beniger, Joseph Drasler in Frank Zaitz.

Odbor Save: Frank Udovitch, predsednik; Frances Vider, podpredsednica; Anton Garden, tajnik; Al Rak, zapisnikar; in Joseph Turpin, arhivar.

Prosvetni odsek: Fr. Alesh, Anton Garden, Frank Zaitz.

Publicistični odsek: Donald J. Lotrich, Joseph Drasler in F. Zaitz.

Odbor za agitacijo med mladino: Joseph Drasler, Al Rak, Oscar Godina.

Junior Guild: Kristina Turpin, Ann Pogorelec in Joseph Drasler.

Knjižničar, Chas. Pogorelec.

Zastopnik kluba v okrajni organizaciji S. P., Anton Garden.

Zastopnikov v okrajni organizaciji bi potrebovali več, toda ni hotel nihče drugi sprejeti, eni, ker jim je na večer, ko se vrše seje okrajne organizacije, istih radi druga dela ne morejo udeleževati, a vsakako bi bilo potrebno, da bi prevzel take naloge vsaj kdo izmed onih, ki niso preobloženi z drugimi sejami in nalogami, ki jih vrše po svojem storištem dnevnem delu.

Pod pokroviteljstvom kluba št. 1 se bo vršilo v nedeljo 3. marca slavje 35-letnice Proletarca, koncert Save pa bo v nedeljo 7. aprila, oboje v dvorani SNPJ. — P. O.

Slovenski dom v Pasadeni

Los Angeles, Calif. — V bližnji naselbini slovenskih farmarjev — v Fontani, kjer se preživljajo z oranžnimi nasadi, kokošjerejo itd., so po premanjanju svojih glavnih dolgov začeli misliti tudi na zgraditev družabnega središča. Zgradili so ga pod pokroviteljstvom dveh društev SNPJ. Dvoranica je lična in na oter se ni požalov. Treba je bilo dela in stroškov, toda rojaki so v vzajemnosti premagali vse ovire in njihovi naerti za skupni dom je danes dejstvo. — Poročevalec.

ČUDNA MORALA KOMUNISTOV

Finska ni hotela zaščitenja svojih mej, zato je zdaj v vojni z Rusijo. Rusija ravna pravilno, ker želi Finsko varovati in jo zaščititi, pravi ameriški komunistični tisk.

Recimo, da bi Italija dala Jugoslaviji tale ultimatum: "Vlada v Rimu se je odločila ščititi vaše meje, zato ji morate v ta namen prepustiti vojna vzletališča, vojaške tabore pri Mariboru, v Beogradu, pristanišča v Dalmaciji in kontrolno nad prometnimi sredstvi."

Vlada v Beogradu pa bi to "ljubeznivo" ponudbo odklonila. V Rimu bi rekli, da jo je Jugoslavija vsled odklonitve napadla, kakor je rekla Rusija v enakem slučaju o Finski, in italijanska armada bi bila poslana v Jugoslavijo, da jo osvobodi in "zaščiti" njene meje.

Ako komunisti odobravajo tako taktiko glede Rusije proti Finski in Poljski, kar na vsa usta delajo, bi morali potemtakem odobriti isto tudi Italiji, če se bi odločila za "ščitenje".

Pokojnine, ki niso miloščine

Mnogo, mnogo let prepričevanja in bojov je vzelo, predno je bil sprejet v kongresu zakon, zvan "Social Security Act". To se je zgodilo šele leta 1935. Med drugim obsega zavarovanje za pokojnine. S pričetkom 1. 1940 so jih deležni vsi, ki so stari 65 let in so plačevali zanje. En odstotek od svoje plače oni, en odstotek delodajalec, pri katerem so bili uposleni.

Znašajo ne manj kot \$10 in ne več kot \$85 na mesec. Zavarovane v tem področju so tudi vdove onih, ki so plačevali v ta sklad, njih dedoletni otroci in sirote vpkojencev.

Oddelek zvezne vlade za pokojnine, ki posluje pod določbami omenjenega zakona, je že v tem prvem početku ogromna ustanova. Nedvomno bo izboljševana od leta do leta, kajti ljudstvo je končno le spoznalo, da edino v skupnosti si lahko pomagamo.

Pokojnine, ki so prišle v veljavo s tem letom, niso miloščina. Kdor je zanj plačeval, je je deležen, pa če je milijonar ali revež. In prav v tem je naša glavna pridobitev. Kajti dokler so slične podpore dobivali samo reveži, so morali dokazovati na vse pretege, da so še bolj bedni nego so in vsak ček jim je bil odrinjen, češ, na, berač!

Novo pokojnine nimajo tega pečata, kakor ga nimajo na primer čeki, ki jih prejemaajo člani naših podpornih organizacij za bolniško podpora, operacijske itd.

Upravičeni so do njih, pa naj bo član imovit ali pa brez centa v žepu. Edini pogoj je, da je zavarovan zanje.

NAPAD NA FINSKO BIL ZA RUSIJO SLABA POTEZA

(Nadaljevanje s 1. strani)

tednu, kot so domnevali v Kremlju da se zgodi, medtem pa je prišla finski obrambi na pomoč še zima, ki je tam vse kaj drugega kakor pa na primer v državah New York, Ohio, Illinois in v Zed. državah sploh, se je igra zaobrnila ruskemu prestidžu v škodo. In to boli. Sicer nagaja zima tudi Fincem, kajti tudi oni so ljudje, vrh tega ima Rusija stotisoče vojakov, ki so prav tako navajeni dolge severne zime, kakor oni. Ampak dejstvo je, da 180 milijonska država ni mogla premagati v določenem času 3 in pol milijonske države vzlic velikim žrtvam in trudu sovjetske armade in njeni bojni floti v zraku in na morju.

Depese iz Moskve so pa začtrjevale, da bitk takorekoč več ni, da sovjetski aeroplani krožijo nad Finsko le v ogledovalne namene, da pa je inace vse mirno. Vsakdo, ki pozna začetek te vojne in prva poročila o nji iz Moskve, ve, da so ta njena zagotovila v drugi polovici decembra bila le tolažba prebivalstvu sovjetske Rusije predvsem v Moskvi in Leningradu, in pa navodilo kominterni, kako naj uravna svojo propagando o debaklu na Finskem.

Druga propaganda

Vsi ti neuspehi Rusije so bili olje na ogenj nji sovražni propagandi. Finske uspehe na fronti je pretiravala, vendar, uspehi so! Ponavljaj jih po radiu in v časopisju dan in noč, kakor da ima finska armada vsak čas zadati Rusiji usodni udarec.

Mnogi ameriški novinarji, ki so zdaj na Finskem, na švedskem in Norveškem, sicer o stvari pošteno poročajo, toda propaganda v deželah, kot so na pr. v Zed. državah, jih je prekričala. To ji je bilo lahko zato, ker posebno v Zed. državah uživajo Finci velik ugled in je z njimi vse simpatiziralo radi napada, ki ga ameriška javnost upravičeno smatra za roparsko invazijo v malo deželo.

Kdo je s Finsko?

S Finsko simpatizira in bo simpatiziralo — če ne bo izrabljana v protimperialistične namene, vse mednarodno delavstvo, izvzemši seveda uradnih komunistov, ki morajo verjeti da vse, kar sklenejo v Kremlju, je nerazvezljivo, kakor v Vatikenu.

S Finsko so vse burzavne demokratske stranke, liberalci, razen onih sentimentalnežev med njimi, ki verujejo, da tudi če postane njihov sin ubijalec ali kakršen koli zločinec, se ga mora vzlic temu zagovarjati in braniti pred kaznjivo.

Dalje so s Finsko škandinavske dežele švedska, norveška in deloma danska, toda v strahu pred Rusijo so "nevtralne" in pomagajo Fincem, v kolikor pač pomagajo, le "pod roko". V izrabljanju sedanjega položaja Finske pa vrši nji v prid propagando mednarodni kapitalizem, ker mu je NE za republištev Finske, nego svojih interesov kjerkoli.

Vzlic temu to Rusije ne opravičuje delati zmot, kakršna je njena krvava igra, ki jo sedaj uganja s finsko republiko.

Kdo so z Rusijo?

Rusija ima v vojni s Finsko moralno in aktivno pomoč Nemčije, aktivno v tem, da Nemčija ne dopušča pošiljati potrebščin na Finsko preko svojega ozemlja. Dalje ima Rusija na svoji strani precej nezadovoljnih strojev in raznih krajiš Evrope, ki ji pomagajo iz nagajivosti ali sovraštva do svojih vlad. In naravno, z Rusijo je ves izborni organiziran propagandni sistem kominterni. Ampak moralne pomoči med masami ljudstva nima. Koristi pa ji, da so se za Finsko navdušili kapitalistični krogi.

Hoover in Finska

Kominterni na primer pridno povdarja, da je na čelu akcije za Finsko v Zed. državah Herbert Hoover. Najbrže zato, ker pozablja, da je isti Hoover pomagal v času velike suše in lakote Sovjetski Uniji, več kakor bo Finski. Sploh je bil Hoover že v raznih pomožnih akcijah in če bi mu bilo zgolj za zrušenje Sovjetske Unije, ji takrat ne bi bil prišel na pomoč.

Je pa resnica, da strežejo po življenju Rusije kakršna je danes mogočni krogi, na primer v Franciji, ki bi jo radi razdelili v posamezne neodvisne dežele, ako bi bilo to mogoče brez da oni izpostavijo svojo kožo-nevarnosti.

Žoga intrig v simpatijah

Resnična situacija glede Finske je ta: svetovna javnost z njo simpatizira, kajti ni igrača boriti se proti premoči, kot jo napram tej mali deželici na severu predstavlja Rusija. In za zlorabljanje teh simpatij se bijejo razni interesi, v katerih sta samo dve temeljni smeri: ena za razbitje Stalinove vele-sile, druga, da se jo poveča in vodi v nadaljna osvajanja, pa magari v krvi. Za enkrat ima prva prvenstvo. V Kremlju so bili lanskega septembra tako zaverovani v svojo premoč, da so na možnost odpora pozabili računati s tem so si res nakopali nevarnost, da bo postala Finska koncem konca to, za kar jo sedaj oglašajo: za mednarodno bojišče proti Rusiji.

ko bi v Kremlju vodili pametno politiko, se jim ne bi bilo treba zaplesti v to vojno in Finska bi bila danes s Sovjetsko Unijo če že ne v prijateljski vsaj v sodelujoči zvezi.

Misli o socializmu in patriotizmu

prvaka italijanske socialistične stranke Filipa Turatija iz dobe pred 15. leti: "Kakršnokoli je pleme, kakršnokoli je jezik, ki ga govorijo, kakršnokoli so običaji, če ni svobode, je ta zemlja kolonija, vladana od tuja." "Socializem bo živel zato, ker je sam življenje, živel bo zato, ker ni nobenega življenja zvezo, nego so tudi o nji, ne samo o Finski, pisali resnico.

PREKO ATLANTIKA PO 31. LETIH

FRANK ZAITZ

(Nadaljevanje.)

Mrak je legel na Kras, v vrtove po njemu in na njegove kamenite goline. Samo v Dalmaciji in v Črni gori se mi je zdelo več kamenja kot v teh krajih. Zavili smo v vrt gostilne Juren v Krajni vasi, od katere je do Trsta le nekaj milj. Dvorišče je ograjeno, v kolikor sploh je ograjeno, s kamenjem, kajti tega imajo v izobilju. Vrt, v katerega smo prišli, je mikaven. Drevje in pod njimi mize za goste. Tik zraven je velika hiša, hlev in klet. V kleti pa mogočni sodi in v njih kraški teran. V enih je prvovrsten, v drugih nekoliko slabše kakovosti, toda ves jako dober, je pojasnjeval gostilničar, ki je nam vse to razkazoval. "Tudi naše najslabše vino je boljše kot katerokoli, ki ga prodajajo v Ljubljani," je zatrjeval. Mislim, da ni ravno pretiraval. Njegovo vino v Ljubljano ne more zaradi visoke carine. Pod Avstrijo je bilo drugače, kajti takrat pri Rakeku ni bilo meje. Vrhtega imajo ljubljanski gostilničarji še zmerom starodavno navado, da se jim še celo dolenski cvček zdi premočan za goste, pa ga mešajo z vodo. Tako sem slišal praviti marsikoga, seveda ne gostilničarje, nego one, ki zahajajo k njim.

Ampak v gostilni Juren se dobi teran kakršnega je opeval Oton Zupančič in še marsikdo izmed slovenskih pesnikov, a v pravem razpoloženju pa tudi ljudje brez pesniškega daru.

"Tone," o kateri so nama na poti sem-toliko pravili, ni bilo doma. Prva, ki nas je pozdravila, je bila ženska, kateri se je poznalo, da je že veliko delala in med vojno v teh krajih brčkone mnogo trpela. Na dvorišču je bilo par otrok, enega pa je imela gospodinja v naročju. Predstavljal sem si, da je Tona pač njena najstarejša hči, ali morda sorodnica, ki zna oživiti vsako družbo, kajti drugače bi Matija nama ne bil toliko pravil o nji.

"Vidiš, tamle prihaja," je rekel sofer, ko je zagledal jerbasa na njeni glavi. Kmalu je bila na klancu navzgor in na dvorišču. Matija in njegova žena sta se z njo šaljivo pozdravljala. Očividno so si stari znanci.

"Par Amerikancev smo ti pripeljali," je dejal Matija in naju predstavil. Obrisala si je roke ob predpasnik in prisledila. "Prinesi to in to, in pa še to vino," je naročila Jurnu, "da bosta videla, katero jima bo bolj pasalo."

Uvidel sem brez pojasnjevanja, da je Tona mati gospodinj. Vzlic visoki starosti je še izredno trdna, živahna in ravna ko sveča. Moške je povabila na "pokušanje" k sodom. Matija je predlagal, da tudi na večerjo ne smemo pozabiti. Gospodinja, o kateri sem prej mislil, da je mati Tone, je prinesla gnjat. Matija je rekel, da je posušena na solncu in v burji. Mogoče. Izgledala je res drugačne barve kot Armourjeva ali Swiftova v Chicagu, ali

ameriške "doma posušene". Zrezala jo je v male koščke, nato ubila v lonec kak ducat jajec, morda jih je bilo več — zmešala zrezano meso v njih in položila vse skupaj na peč. Ko je bilo to skuhanu in položeno na mizo, se mi je zdelo je posušena na solncu in v burkot nekaka gosta nič kaj mikavna juha. A treba mi je bilo le pokusiti in ugotovil sem, da bo šlo. Pojedli smo vse in še precej kruha zraven, naši gostitelji pa so bili veseli, da so nam ustregli.

"Tona se je med tem ves čas šalila in nas zabavala z dovtipi. Ni čudno, da prihaja sem mnogo gostov iz Trsta in okolice ne samo radi terana, ampak tudi da poslušajo njo, ki ji humorja nikoli ne zmanjka. "Eno hčer imam tudi v Ameriki. Živi v Tolgedu, v državi Ohio," je nama pojasnila. "Piše se Antonija Stofa."

"Pošljimo ji razglednico," je predlagala Angela. Izbrala je eno in kmalu je bila polna podpisov.

Ko je nekaj mesecev pozneje tudi ona prišla tja na obisk, je nama vrnila s pozdravom "neznanim prijateljem v Ameriki od neznanke Antonije Stofe." In zraven je bil pripisan pozdrav njene matere, zdaj tudi najine znanke Tone.

Po prvih pomenkih je Tona vstala, izpraznila prineseno blago iz jerbasa, večerjala s hčerjo in zetom polento, nato vzela otroka v naročje in spet prisledla k naši mizi. Iz svoje steklenice vina je nalila še eno čašo in jo dala otroku.

Zdelo se mi je čudno, ampak vprašal sem brez začudenja, če otroku morda poln kozarec vina ne škoduje. "Nikakor ne, mi je zagotovila. "Veš, pri nas smo dostikrat v stiski za vodo, vino pa imamo veliko. Tako se ga vsakdo že od mladega privadi," je rekla. "Mar se meni pozna, da mi je škodovalo? In pogled otroka, kako zdrav je! Spil bo kozarec vina in potem spal vso noč. Veš, včasih je nam manjkalo tudi hrane, ne samo vode. Tako smo pili vino-tudi vsled lakote."

Obrnil sem pomenek na vojno. Ej, veliko so prestali v nji. Nekega večera so prišli na ta dom vojaški ljudje in ji ukazali: "Nemudoma morate iti." Rada bi ostala kar tu, na tem domu, ki je mnogo starejši kakor ona, toda vojaška komanda ni kot kočijaž ali sofer, ki je navajen čakati. Oblekla je hitro otroke, vzela s sabo kolikor mogoče prtljage in odšla z njimi in z drugimi vaščani kamor jim je bilo določeno. Ko jih je videla, da so še bolj obupani kakor ona, jih je bodrila, da bo morda boljše med begunci kot pa jim je bilo dolejš. "Kamenje bomo že kje dobili," je rekla, "da nam ne bo dolg čas po njemu."

Vsled naglega odhoda so morali na ukaz poveljstva pustiti doma vse: opremo, živino, in seveda tudi vino. Vojaški so vse lahko porabili.

Domove beguncev so okupi-

PRVE KANADSKÉ ČETE DOSPELE V EVROPO

Prve kanadske čete so dospele v Anglijo koncem decembra, da ji pomagajo v njeni vojni s Hitlerjem. Pred 24. leti pa so prišle tja, da ji pomagajo v njeni vojni s Hitlerjem. V tej ekspedicijski so prežale na njihove transporte nemške podmornice, toda so se jim srečno ogibale. Gornja slika jih prikazuje ob prihodu v pristan. Ko se v Angliji še bolj izveščajo, bodo poslani v dolgočasenje na "zapadni fronti". Namreč v dolgočasenje le, ako se Hitler medtem ne odloči pričeti s svojo obetano ofenzivo.

rale zdaj domače, zdaj sovražne čete. Teško je bilo begunecem one dni. "Boljšje je to verjeti kakor poskusiti," je pripomnila v šali.

Končno je bilo vojne konec. Begunci so se vrnili. Med njimi vsi oni, ki so imeli domačije. Mnogi iz Trsta in Gorice pa so rajše ostali v novih krajih, posebno tisti, ki so imeli prej državne službe. Teh bi zanje ne bilo več.

Ko so naši ljudje dospeli na svoje domačije po Gorškem, Krasu in Notranjskem, jih je sprejela nova oblast. Iz podložnikov Habsburžanov so postali podaniki italijanskega kralja. To jim je bilo neprijetno. Ampak domačije je ne more preseliti kakor pohištvo. Ni jim kazalo drugega kakor ostati na njih, ali pa jih prodati, če bi zanje dobili kak vreden denar, in se izselili v Južno Ameriko. Mnogi iz Trsta in okolice so šli tja, nekateri v Kanado, veliko pa jih je dobilo delo v Jugoslaviji. Tako se je slovensko prebivalstvo po Primorskem jako zredčilo.

"Da bi vidva videla, kakšen je bil tale dom, ko smo se vrnili!" je povzela Tona. "Navajena sem bila veliko hudega in grdega, a tu se mi je vendar vse zagnusilo! Labirinti vse okrog hiše in še tam, kjer so vojaški ležali, je vzkliknila. Skušal sem v mislih uganiti, čeniso "labirinti" najbrže stranišča. Ko je potem še pripovedovala, koliko časa jih je vzelo, "predno so vse zakopali" in "posnažili", sem uvidel, da res pomenijo nekaj takega.

Zivine seveda ni bilo več v hlevu, ne perutnine, ne par prašičev, ki so jih imeli, ne hrane, ne vina. Same gole stene in nesnaga vsenaokrog.

Otroku je dala spet požirek vina in vzkliknila: "Mislite, da smo se podali!"

Očividno ne, to vendar priča dom, ki je spet spremenjen v dostojno človeško bivališče. V hlevu je spet par glav živine, kokoši imajo, sodov so si nakupili in pričeli gostilno. Delali so in stradali, oblast jim je delala sitnosti, potem je prišel še fašizem in povzročil nove nadloge z zatiranjem njihovega jezika, ki so ga prej svobodno govorili.

Prej so bili navajeni avstrijskih postav. Nekaj časa so se ravnali kar po obojih, kajti vzelo je tudi novi oblasti časa, predno je v teh krajih utaborila svoj red.

A reda ni bilo mnogo. Po Italiji so se pričeli nemiri. Komunisti so klicali delavce k upor. V Trstu in v drugih mestih Italije je kipel. Tudi Slovenci so zahtevali več pravice. Avgusta 1922 je izbruhnila po Italiji stavka. Nekaterih tovarn so se polastili delavci. Zmeda je naraščala in z njo beda. V tem položaju je 24. oktobra 1922 prišel v Rim s svojimi črnosrajčniki Mussolini in prevzel vladno Italijo.

Miru tudi potem ni bilo. Fašisti v Gorici in v Trstu so uničevali slovenske ustanove in mučili nasprotnike fašizma. To je trajalo par let. Sedaj pa je v Italiji red.

se mu privadili in se ravnajo po ukazih. Veseli so, ako jih oblast pusti v miru in pazijo, da se ji ne zamerijo.

Ne pa Tona v Krajni vasi. Ko jim je bilo najhujše, je nad uradniki in orožniki kričala po slovensko in po italijansko, kolikor je znala. V uradih v Gorici in v Trstu se je postavila ne le za svoje nego tudi za sosede in to dela še danes. Takrat so rekli: "To je Tona iz Krajne vasi. Bleda se ji vsled težav, ki jih je preživela v vojni."

"Pa se mi ni bledlo, pri moji veri da ne. Le njim se je!" V teh časih, ko je nevarno izgovoriti vsako nepredvidno besedo, se Tona še zmerom ne pazi. Pravi, da jo oblasti tudi sedaj dobro poznajo. Kadar se ji zazdi, da delajo nji ali njenim ljudem krivico, ali da se ne pobrigajo za kako njihovo stvar kot bi se morali, jih Tona obišče in kritizira kakor si nihče drugi ne upa. "Stara je že in kolesek ji manjka," pravijo, pa jo poslušajo.

"Le naj mislijo to," pravi Tona, "jaz jim pa te povem kar jim gre."

(Dalje prihodnjič.)

O božični priredbi kluba št. 49 JSZ

Cleveland, O. — No, kako ste pa kaj naredili na veselici vašega soc. kluba 25. decembra? Moram povedati resnico, nič drugega, kakor čisto resnici. Bili smo enaki društvo "V boj" št. 53 SNPJ, ki je imelo veselico dne 12. novembra. Društvo ima sedaj nad 500 članov, socialistični klub pa nekam nad 19. Torej se še lahko reče, da znamo, ali so pa nekateri hoteli reči staremu "razbojniku" goodbye in na svidecni v nebesih. Stroškov in dobička je skoro enako na obeh veselicah. Dosedaj še tudi nislo slišali, da bi kdo izjavil, da ga radi Barbiča ni bilo.

"Zarjani" so bili skoro vsi na mestu. Upravnik Louis Zorko je bil poleg in je zastopal Cankarjevo ustanovo polnomočno. Krebel, novi tajnik kluba št. 27, je bil tam, kakopak, in enako prejšnja tajnica Josephine Turk, Rose Jurman in še veliko drugih.

In pa mladine je bilo v veliki večini, kar je res čudno, da ima ta mladina še vedno rada ples soc. kluba št. 49, ker jih znamo oglašati, kakor kokoši ko znese jajce. Tale brskac je poslal v Collinwoodski republikanski tednik, ki predstavlja naše trgovce, tudi sporočilo, naj namalajo med novice, da bo imel "Branch 49 JSF" svojo običajno priredbo na božični dan. In bilo je oglašano v novicah.

S 1. januarjem 1940 smo dogotovili pri 49 in zdaj se bomo "mufali", ali kljub temu smo stali pri topovih do zadnje minute. Mi smo se zavedali, da delamo za stranko, ki ima v principih najboljši program za

delovno ljudstvo. Kar smo, ali imamo prask s posamezniki, to nas dosti ne briga. Posameznik pride in izgine, ali princip ostane in to je glavno kar šteje pri nas. — Frank Barbič.

Iz severne Minnesote

Po naselbinah iron ranga je bilo minulo jesen in poletje veliko agitacije za čikaške katoliške liste, posebno za mesečnik Novi Svet. Organizirana je bila jako spretno, toda ne od tukajšnjih ljudi, nego iz Chicaga, oziroma od čikaškega zastopnika.

A tudi drugače je katoliška politična in verska stvar tukaj zdaj jačja nego pred leti zaradi velike pomoči pri mladini. Včasih so bili še katoličani za cerkev mlačni, od kar pa je odrasla njihova mladina, se oboji drenjajo v cerkvi. Tudi mladina takozvanih svobodomislicev je večinoma verska, oziroma cerkvena. Ob božičnih praznikih so jo bile vse slovenske cerkve polne. V New Duluthu jo je prišlo na sveti večer 24. dec. toliko, da ni bilo prostora za vse in so morali mnogi oditi.

Farmarska delavska stranka je za enkrat, kakor izgleda, izgubila privlačnost. Krivi so komunisti, ki so se pod raznimi maskami urinili vanjo in izrabljali njene dobro misleče politike, kriva je nesloga, in kriv sedanjemu nezanimanju za F. L. P. je še posebno poraz pri zadnjih volitvah, ker so važne mandate dobili politiki drugih strank, predvsem republikanci.

Do leta 1916 je bilo v tej državi veselo delati za socialistično stranko. Pa so jo razbili. Najboljše bi bilo, ako se jo bi moglo obnoviti. Sedaj ima v Minnesoti prav malo članov. Zaradi velikih naročil železa so v minulemu letu tukajšnji odprti in zaprti rudniki dobro obratovali, toda večinoma s stroji. Stari majnarji pravijo, da bo kmalu tako, da bo lopata in kramp samo še za delavce pri WPA. — Opazovalec.

Ni spremembe

John (prijatelju Charleyju, ki je premenjal službo): Za koga delaš sedaj? Charley: Za isto ko prej: za ženo in pet otrok.

Presojanje dogodkov doma in po svetu

(Nadaljevanje s 1. strani.)

boljših časov, drugi pa, da se ameriško ljudstvo veseli, ker ni zapleteno v vojno.

Mehiška vlada se trudi dvigniti šolstvo. To si prizadeva že ves čas, od kar je bil vržen klerofeudalni diktatorski režim. Predvsem je sedanjji mehiški vladi na tem, da ljudsko šolstvo osvobodi klerikalne vzroje in veronauka na državne stroške. Podtalno je organizirala demonstracije veri udanih Mehičanov in vrh tega nabrala na protestne petičije mnogih podpisov staršev, ki zahtevajo, da se njihove otroke v državnih šolah poučuje tudi o katoliškem veronauku. Vlada pa hoče, da se iz javnega šolstva izključi vse verske pouke.

V Španiji so imeli v minuli praznični sezoni prvič po postanku civilne vojne nekaj "stare zabave". Ampak v vsaki družini je manjkalo kroga, v nekaterih po dva in tri, ki so padli v bitkah, ali bili ubiti od vojnih bombnikov iz zraka. Praznovanje "miru" in Božiča v Francovi katoliški Španiji torej ni bilo prijetno vzlic rajanju in slovesnim mašam.

Moskva je na ljubo Hitlerju namignila poslaniku čehoslovaške (bivše) republike, da naj gre iz tega mrzlega mesta (Moskve) kam na oddih. Poslanik Zdenek Fierlinger je navest razumel in ubogal. S tem je Rusija priznala Hitlerjevo poslanstvo čehoslovaške.

Češki narodni svet posluje, kakor v času prejšnje svetovne vojne. Urad ima v Londonu. Angleška vlada ga je priznala za namestnico bivše čehoslovaške vlade, česar so se na vso moč razveselili posebno ameriški Čehi. Da le ne bi bili zopet prevarani!

Ste Ameriški družinski koledar že naročili?

DRAMA IN GLASBA

Prireditev Cankarjeve ustanove — drama "Kralj na Betajnovi"

Cleveland, O. — Ko je leta 1909. pisatelj Ivan Cankar končal komedijo "Za narodov blagor" je pisal prijatelju Kraigherju z Dunaja:

"Se nekaj drugega mi ne da miru in-kadar mi pride na um, me napravi čudovito nervoznega.

Predno se lotim te stvari, pojdem prej za nekaj časa v domovino, na Dolensko in Notranjsko. Pisati hočem kmečko dramo; tisti žalostni vsesplošni bankrot našega ljudstva, posebno po dolenskih vaseh je nekaj tragičnega; vrši se počasi in komaj vidno, ali zato je še pretresljiveje. In malokdo vidi, koliko dramatičnega je v tem propadanju; ta strašna pavšnost je nekaj velikanskega.

Mislil si boš morda, da pretiravam; ali meni se zdi, da vidim stvari dobro. Pomisli na primer — ali nismo mi vsi, — Ti, Zupančič in jaz sinovi bankrotnih ljudi? Polovico slovenskih študentov na Dunaju je na istem kakor mi!"

In res je izšla že leta 1902 nova drama "Kralj na Betajnovi" v Schwentnerjevi založbi, ki jo je spisal Ivan Cankar.

Če ne bi bil pokojni Cankar vse svoje življenje napisal ničesar drugega kakor samo to svojo globoko odersko delo, s katerim je tako resnično predstavil do neba zavdajoče stanje socialnih razmer in lažimorale, bi si že samo s tem delom stekel sloves velikega pisatelja. In to delo ima še to posebno, da je lahko umljivo in eno najpopularnejših Cankarjevih umotvorov.

Vsaka večja vas ima kakega samopostavljenega kralja, ki si lasti pravice nad ubogimi poplehivimi vaščani in ki se za dosego svojega cilja zveže s cerkveno gospodino in tudi državná oblast mu pomaga štiti krivico, včasih še celo proti njegovi volji.

Tako si je Cankar vzel za simbol iz pokvarjenega družabnega reda bogataša in izkoriščevalca Kantorja, kateri je predel kakor pajk svoje mreže in omrežje vse gostače, kočarje, kmete in delavce. Če mu pri njegovem delu stavi kdo oviro, ga spravi s peti — tudi če treba s sveta.

Prikljenjeno na sebe ima svoje ženo Hano, hčer Francko, Pepčka, Franceljina in sorodnico Nino, katerim je dal nagobčnik molččnosti. Svojega bratranca Martina — Nininega očeta — je spraval s silo s sveta, da se je tako polastil njegovega premoženja; spraval na

kant trgovca Krnca, in ko se odloči kandidirati za poslanca, zaseni domačega župnika, da mu odobri kandidaturo za poslanski mandat.

Krnc ima sina Maksa, kateri je študent in je v ljubezenskem poznanju s Kantorjevo hčerjo Francko. On je poštenjak in ga jezi, ko vidi, kako oblastveno postopa Kantor nad svojimi vaščani in jih po vrsti poganja na kant. Pri ljubezni s Francko pa ima tekmeča v osebi tehnika in posestnika Franca Bernota, ki je brezbržen pomočnik Kantorjevih idej.

Študent Maks pride v domovino z namenom, da bi pripomogel Kantorjevim žrtvam — bankrotiranim vaščanom in jih na kakšen način zavaroval pred Kantorjevim gospodovanjem. Vrši se hud idejni boj med Kantorjem in Maksom in končno, ko Kantor vidi, da je v kleščah, da mu je Maks zastavil pot — ubije tudi njega.

Kantorjeva družina ve o umoru Maksa in se zato prične uraiti in izogibati svojega gospodarja Kantorja. Delajo na njega pritisk, ga naj prizna umor in se tako opere pred Bogom in svetom. Ta moment vidimo Kantorja čustveno zlomljenega, in ko pride sodnik poizvedovat o umoru Maksa, se Kantor brezbržno uda, da je on ubil Maksa — ali sodnik pa misli, da se Kantor norčuje iz stvari, češ, "taka vplivna oseba kot je Kantor, da bi bil morilec?"

Končno obizjijo zločina Franceta Bernota, češ, da je on ubil Maksa iz gole ljubosumnosti do Francke — in Kantor postane zopet čist pred svetom in zagospoduje nad svojim okrajem in ga izvolijo za poslanca.

Drama "Kralj na Betajnovi" je v treh dejanjih in vpripori jo dramski zbor "Anton Verovšek" v korist Cankarjevi ustanovi v nedeljo 14. januarja ob 3. pop. na odru Slov. narodnega doma na St. Clair Ave., Cleveland, O. Po igri in med dejavnimi nastopijo pevci od pevskega zbora "Sloge", soc. "Zarje" in od samostojne "Zarje". Po programu bo ples v avditoriju, kjer bo plesalcem na razpolago poznani Yankovichev orkester.

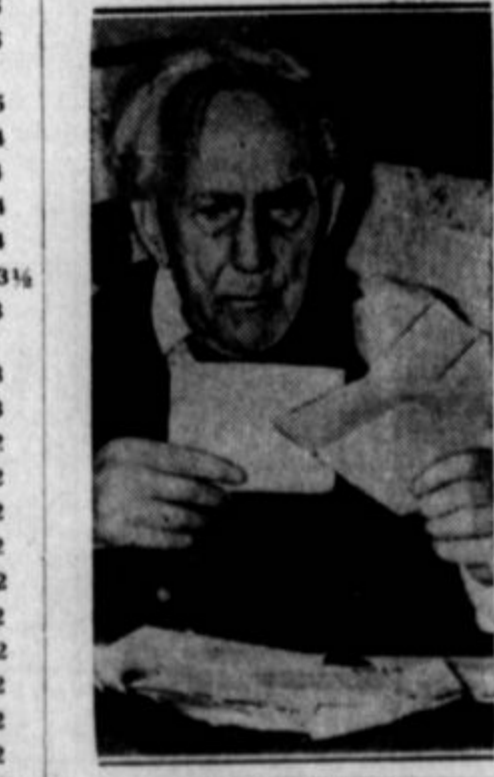
V igri nastopijo sledeči igralci in igralke: John Steblaj, Cecilia Jaklitz, Ann Revere, Joško Godec ml., Marion Steblaj, Mary Stere, John Zaic, Milan Medvešek, Joe Godec, Ant. Prime, Frank Cesen, Anna Zaic, Anton Zakrajšek, Marian Bachel, Tony Drenik, Louis Elovlar, Andy Bozic, Frank Petrich in drugi. Igro režira Louis Kaferle.

Ko je dramo društvo "Verovšek" vpriporilo ob svoji petnajstletnici, se je vsa kritika pohvalno izrazila in uredništvo Enakopravnosti ter avtorica ocene Tončka Simičič, sta priporočala, da naj se igro takoj ponovi, naj si bo v Collinwoodu ali St. Clairju. In sedaj prijatelj slovenske drame: dramsko društvo "Anton Verovšek" se je odzvalo vabilu.

Louis Kaferle.

Doživel že mnogo vojn

John B. Musser v Philadelphiaji je dopolnil že 101 leto. On je v omenjenem mestu najstarejši veteran ameriške civilne vojne in doživel je mnogo drugih. Ima 90 živčih vnukov treh generacij.

JOHN B. MUSSER

Skupaj v tem izkazu (4 tedne, od 2. dec. do 30. dec.) 129 naročin. Prejanzji izkaz (4 tedne) 149 naročin.

Ameriški Družinski Koledar za leto 1940

vsebuje 11 povestnih spisov in črtic, 3 spise iz zgodovine naših organizacij in naselbin, potopis o Mehiki, 9 razprav, člankov in opisov, 11 informativnih spisov, koledarske podatke, pesmi, okrog 70 slik in drobiž.

Obsega 224 strani in je vezan v platno.

Stane 75c, kar je za slovensko knjigo v takem obsegu in s tako bogato vsebino izredno malo.

Razposilja ga knjigarna "PROLETARCA", 2301 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

KRITIČNA MNENJA, POROČILA IN RAZPRAVE

KOMENTARJI

Tudi "Zajedničar", glasilo HBZ je bil v minulih praznikih poln bratstva in sprave, vzlic razprtij, ki jih v vrste HBZ sejejo takozvani demobranci, komunisti in koristolovci. In s čemer se "Zajedničar" posebno ponaša, Hrvati vzlic razporom drže skupaj in skupno grade svojo Zajednico, da napreduje. Ako bodo to izpričale tudi številke, bo to res uspeh, s katerim se je vredno postavljati.

Walter Krivitsky, bivši sovjetski general, bivši načelnik sovjetske špijonaže v centralni in zapadni Evropi, itd., si išče kraj, kjer bi mogel v bodoče v miru živeti. Njegov rok za bivanje v Zed. državah je potekel 31. dec. Francija mu je dovolila, da sme ostati v nji do konca 1940. S svojimi opisi intrig, ki jih je vršil v korist politike Kremlja, je v kapitalističnih listih veliko zaslužil in mu ne bo sile. Simpatij ne zasluži, kajti špijon je špijon. Pa tudi potrebuje jih ne, ker ni v stiski za sredstva.

Japonski parlament, ki je obnovil zasedanje 26. decembra, bo zboroval tri mesece, kar je izrednost, če se pomisli, da se Japonsko prištevajo k napol totalitarnim državam. Drugi parlamenti v njih zborujejo le po par ur v letu, ali pa še toliko ne.

Trideset ton mesa je že nekaj. Revnim ljudem v Denverju ga je zadnji Božič podaril mesni veletrgovec Louis K. Sigman. Pravi, da podarja ubogim meso zato, ker se spominja na svoj glad, ki ga je trpel v mladih letih v New Yorku in drugje. Koliko familij je bilo deleznih njegove dobrohotnosti, lahko izračunate iz tega, da je vsaka dobila 10 funtov mesa. Za par dni jim je to pomagalo, ampak po Božiču zahteva tudi Louis K. Sigman denar za meso, ki ga prodaja.

Hitler in Stalin s svojimi karpiciranj z vojnimi upadi morda nista napravila samemu sebi nikake škode. Toda nad 100.000.000 ljudi, ki so pod Hitlerjem, vidi in čuti, kam jih je privedel. In tisočih ruskih vojakov, ki so bili poginani prezebiti in poginjati v gozdove na Finskem so dobili o velikem Stalinu vse drugo mnenje kot so ga imeli do minule jeseni. "Mirovna" politika diktatorja v Kremli je postala zanje največje gorje.

Nova hrvatska vlada je udarila po komunistih prav tako ostro kakor vlada v Beogradu, klerikanci v Sloveniji pa pravijo, da če se ruski medved do-

kobaca do Srbije in Hrvatske, bo šla Slovenija rajše pod Italijo kakor pod Mosko. Ako bo ljudstvo Jugoslavije pametno, mu ne bo treba nikamor.

Koncilman John M. Novak v Clevelandu se je nedavno zgražal nad hrvatsko podružnico Workers Alliance, ker ga je oglašala za govornika na svojem shodu v Hrvatskem domu. V svoji izjavi pojasnjuje, da je Workers Alliance komunistična organizacija.

Slovenci na Elyju, dasi največja narodnostna skupina v tem mestu, so se pri zadnjih volitvah slabo postavili. Preveč se jih je priglasiło za kandidata in so rajše agitirali drug proti drugemu kot da bi se zedinili za enotno listo. Drugorodci pa so pravili, da so slovenski aspiranti za službe večinoma nesposobni in zato nevrtni izvolitve.

"Radnička Borba" v Clevelandu je za "leninizem" in proti "stalinizmu". Je za Sovjetsko Rusijo, ampak proti njeni vladi. Napada ligo narodov, ker je Sovjetsko Unijo izključila iz lige. Ob enem v istem članku pojasnjuje, da Nemčija ne podpira Finske, pač pa je ustavila na Finsko ves izvoz čim je "Crvena Armija" udarila v finsko republiko. Dalje tolmachi, da se nemškemu stališču v ruski vojni s Finsko prilagoduje tudi Mussolini s svojo vlado, dočim se je izključitve Rusije iz lige razveselil v Italiji samo papež. Toliko je kontrastov v "Radnički Borbi", da ne veš, je li ona glasilo jugoslovanskih komunistov ali "Radnički Glasnik" v Pittsburghu.

Dr. Anton Korošec je bil dober žandar proti delavskim unijam socialističnih smernic in proti iskretnim delavskim kulturnim društvom, dočim so ga komunisti vlekli za nos ves čas, dokler je bil notranji minister in s tem vrhovni žandar Jugoslavije. Minule tedne pa so se ti "potuhajeni komunisti" apustili v spletke toliko, da vladi v Beogradu in Zagrebu kar strmita presenečenja, slovenska katoliška hierarhija pa se je vsa obupana izrekla za podložnost Rimu... Svetovni slovenski dnevnik v Clevelandu pa je vest o tem takole potvrdil: "Slovenski ekstremisti vidijo v Rimu varnost pred boljše-viki kot v Beogradu." Država, ki je tako oslABLJENA znotraj, ne more imeti zaupanja zunanji svojih mej.

Ameriški komunisti igrajo v roke reakciji v svojem provokativnem napadanju Finske

"NAPREJ" NEKAJ OBLJUBLJA, KAR NI NJEGOVO

V Napreju z dne 27. decembra 1939 je poročilo o pokojnem pisatelju Ivanu Vuku. Na koncu omenja, da je Vuk med drugim prevedel Lavrenjev roman "Enoštirideseti", ki je objavljen za Naprej, katerega bomo pričeli priobčevati, kakor hitro prejmemo spis.

Ko je Ivan Vuk omenjeni roman prevedel, ga je ponudil v nakup Proletarcu. Urednik je poslani rokopijs prečital in o njemu poročal seji upravnega odbora. To je bilo spomniti leta 1931. Honorar, za kolikor-šnega je vprašal Ivan Vuk, je upravni odbor odobril in vsota mu je bila poslana 30. junija 1931.

Prevajalec je nam za naslov romana v celoti predlagal tole, kar smo sprejeli:

"Enoštirideseti"
Napisal Boris Lavrenjev.
Ruski roman iz državljanske vojne.

Iz ruščine prevedel za "Proletarca" Ivan Vuk.

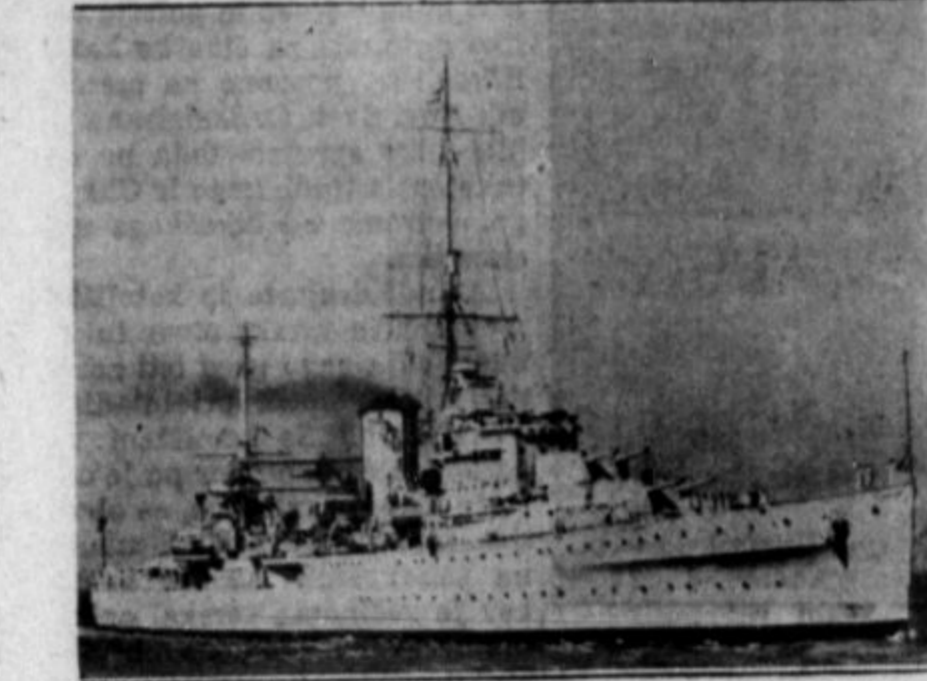
Pričeli smo ga objavljati v Proletarcu dne 20. avgusta 1931.

Z Vukom smo se pogodili, da lahko svoj prevod te povesti proda tudi kakemu listu v starem kraju, ali ga izda v knjigi, sam pa je objubil, da če Proletarec njegov prevod sprejme, ga ne bo ponudil nobenemu drugemu slovenskemu listu v Ameriki, kar se razume samoposobi.

Ker slovenski pisatelji in založniki njihovih knjig nimajo zaščite v Ameriki pred ponatiskanjmi njihovih del (copyright), je naravno, da se tukajšnji listi poslužujejo knjig in njihovih podlistkov v starokrajških listih, seveda večinoma brez dovoljenja in brez vsakega plačila, in to lahko počne kajpada tudi Naprej.

Zdelo pa se je nam vredno pojasniti zadevo glede Vukovega prevoda "Enoštirideseti", o katerem Naprej sedaj zatrjuje, "da je bil njemu objavljen".

MALA VOJNA LADJA, A VELIK USPEH

Angloška križarka Achilles (slika zgoraj) je ena izmed angleških vojnih ladij, ki je pred pristaniščem Montevideo ob obrežju Urugvajja pazila, da jim nemika oklopnjaka Graf Spee ne uide. Rajše kot da se bi nemiki mornarji z angleškimi ladjami spet podali v boj, so svojo ladjo blizu pristaniča sami potopili in se izkrcali — nad tisoč vseh skupaj — v naprej pripravljene prevozne barke, s katerimi so se odpeljali v bližnji Buenos Aires, kjer jih je argentinska vlada internirala. Anglika admiralteta je kapitano svojih ladij, ki so pripravili Graf Spee na potop, odlikovala.

boljše kot bi to moglo 50 tisoč plačanih agentov. Ako bi bilo na vodstvu kominterne količ-kaj dalekovidnih, resnično mednarodno mislečih ljudi, ne bi dopustili, da je prišlo tako daleč. Kajti zaeno z udarci na lahkomišljene komuniste hoče reakcija udariti tudi tisto delavsko gibanje, katerega se največ boji. Kajti zgolj komunistično, kolikor ga kontrolira Browder, ji ni nič škodovalo. Pač pa mnogo več koristilo.

Urednik "Enakopravnosti" bi si moral vendar že najti nekaka trdna tla, saj je tu zima, ko celo vojni tanki vozijo po ledu. Finsko demokracijo ne gre primerjati generalu, ki je na čelu finske armade, ampak finski demokraciji, KAKRŠNA JE. Oziroma je bila, dokler ni bila napadena po ukazu iz Kremlja. Če se gre pa le za osebe, čemu ne rajše primerjati Stalina s Stalinom...?

Leon Trocki in Aleksander Kerenski se lahko vseleta Stalinovih nepravil, ampak s kakimi pričrni zoper "komunizem" pred Diesovo komisijo ne bi mogla storiti Rusiji in delavski stvari v splošnem nič dobrega. Izgleda, da se je Trocki kot spreten politik ravnal po tem pravilu in opustil priložnost za dramatisiranje Diesovih namenov.

"Amerikanski Slovenec" se je razjezil nad člankom "Mir ljudem... ampak samo en dan v letu", priobčen v Proletarcu, jako neprevidno. Ničesar ne izpodbije resnice, da krščanstvo ni bilo sposobno ustvariti mir, pa četudi se zdaj A. S. izgovarja zaradi vojne na Stalina in Hitlerja. Mar niso bile dežele, ki so se zapletle v vojni 1914, večinoma "strogo krščanske"? In enako one, ki so leta 1919 narekovala mir? Tudi Hitler rad govori o Bogu, Stalin pa se je vojne boleznin navzel šele nedavno. Sicer urednik Jerič pozablja, da njegov glavni urednik župnik Trunk brani Josipa Stalina in njegovo invazijo na Finsko skoro v vsaki številki. Torej je s krščanstvom vendarle nekaj narobe... mar ne, tudi v tem oziru?

"Pri Fincih" moramo razločevati Fince kot narod in Fince kot država. Kot narod morajo imeti vso svobodo razvika, ampak kot država so bili le sredstvo v rokah Angležev, da Rusiji zaprejo zrak. Orjak je pa kihnil in palček se mora umakniti.

Gornje je napisal župnik J. M. Trunk v Am. Slovcu z dne 19. decembra. Pravijo, da si bo Naprej vsled selitve v Collinwood iskal novega urednika. Prijateljski nasvet: Čemu ne bi najeli Trunka? — J. P.

V Chicagu otvore čez dober mesec ali dva veliko tovarno za plinske maske.

V čudnih časih se gode čudne stvari. Josef Stalin je odgovoril Hitlerju, da mu je hvaležen za čestitko k svoji 60-letnici rojstva in izrazil nado, da prijateljstvo Nemčije in Rusi-

je, ki je cementirano s krvjo, ostane nerazrušljivo. (Dopeša iz Moskve, označena iz biroja Associated Press in datirana 25. decembra.)

Indija se upravičeno bori za osvoboditev izpod angleškega imperializma. Ampak ko ji Anglija odgovarja, da naj najprvo skuša ustvariti red med seboj, ima tudi to svojo upravičenost in Angliji pa daje prevzeto vztrajanja pri kontroli. Dne 22. dec. so se v Lucknowu, Indija, spet dogodili veliki verski pretepi med hindustanci in muslimani, v katerih je bilo težje ranjenih kakih 50 oseb. Takih nepriilik je mnogo ne le med verskimi sektami, nego tudi med kastami ali socialnimi razredi v Indiji. In Angliji je to prav, ker ima vzrok ostati tam s svojimi četami, da varujejo po njem zatrdilu civilizacijo in humanitarnost.

Susan Klein, stara 76 let, stanujoča v Chicagu, vdova, ima pet otrok, vsi odrasčeni in dobro preskrbljeni. Pozabili pa so mater. Nedavno je neki sodnik ukazal njenemu sinu Charlesu, ki zasluži \$250 mesečno, da ji mora dati v njeno preskrbo najmanj osem dolarjev mesečno. Pa se je mož branil, češ, da ima tri otroke in da potrebuje svojih \$250-mesečno za njihno preskrbo. Naj plačajo drugi njeni sinovi, je rekel. Ampak sodnik je vztrajal pri svojem ukazu. Škoda, ker ni sodnikov, da bi ukazovali kako preskrbovati one stare ljudi, ki nimajo tako srečnih otrok, da bi zaslužili po \$250 na mesec.

Waukegan ima večsi tudi nekaj šale, ne samo tragedije, kakor pred par leti pri neki chemicalski korporaciji v No. Chicagu. Sedaj se je tja prištili nov dnevnik — pravijo, da izhaja od 5. sept. m. l., dočim News-Sun, ki je že star waukeganski časopis, zatrjuje, da je prvoimenovani list usiljivec čiš-

Tole mi ne gre v glavo?

Kaj pravzaprav je 'ruski komunizem', Stalinov komunizem, Leninov komunizem, Trockijev komunizem, Browderjev 'komunizem' ali papežev 'komunizem'?

kaškega gangsterizma ali karže. Vsekakor je boj vodil toliko časa, da je posegla vmes zvezna preiskovalna oblast. Kar čitatelje v Waukeganu zanima so razkritja, kako velike podkupnine lahko ponudijo "gamblerji" onim, ki jih lahko protežirajo v njihovem kšeftu. In vrh tega jih zanima tudi družba, v kateri se gibljejo oni, ki lahko ponudijo \$100,000 podkupnine, kajti tolikšna vsota ni malenkost.

"Naprej" je v zadnji številki toplo pozdravil "Enakopravnost" in ugotavlja o nji, "da niso vsi slovenski listi v totalni službi Wall Streeta". Iz nje je ponatisnil tudi en članek o Finski, ker ga po pravici smatra za napad na finsko vlado in na njen odpor proti ruski invaziji. — Dalje Naprej ugotavlja, da je na Finskem mnogo ljudi nezadovoljnih z vlado. Najbrž da. Mar jih v Rusiji ni? Čemu pa je v nji treba čistke — in še kolikšne, ako ne za iztrebljenje nezadovoljnih? — Glede slovenskih listov je treba ugotoviti še to, da je tudi nekaj takih, ki niso dril v "novo linijo" za Stalinovo-Hitlerjevo zvezo, nego so tudi o nji, ne samo o Finski, pisali resnico.

Pueblo, Colo.

Stari Louis Mihelich (Mihelčič) se je nekega dne pred Božičem zaprl v "Minervi" na W. Northern Ave. v sobo in grozil, da ubije z revolverjem vsakogar, ki bi se mu skušal približati. Pozvani policaji so ga skušali izgnati s plinskimi bombami. Solzavice so ga pregnale iz sobe, a pobegnil je skozi okno ter skočil na streho sosedne hiše. Na policaje in deputije, ki jih je bilo zdaj že cela četa, je oddal strel, toda dva policaja s plinskimi maskami na obrazu sta skočila za njim na streho in ga premagala. Ker sta ga v boju pretepla, so ga odpeljali v bolnišnico.

V Washingtonu je dne 24. dec. umrl 71-letni kongresnik John A. Martin, ki je bil oglašen za branitelja ljudskih koristi in eden izmed boriteljev za sprejem socialnega zavarovanja. V kongresu je zastopal tukajšnji okraj. Rojen je bil v Cincinnatiju, O., v Coloradu pa je prišel še mlad in delal na železnici. Zato se je v kongresu pred leti mnogo trudil za sprejem penzijske in drugih postav v korist železniških delavcev. Po izvolitvi Roosevelta je podpiral njegov new deal, in lani je svojim kritikom v kongresu izjavil, da je bil on "newdealer", že davno prej predno je čul o kakemu F. D. Rooseveltu. Ko je delal na železnici, se je učil prava. Odvetniški poklic je izvrševal v Pueblo.

Med Slovenci in drugimi tujerodci, posebno med Italijani, je imel veliko prijateljev. Oklenili so se ga najbolj v času prohibicije, ker je branil one, ki so kršili prohibicijski zakon in tudi zahajal je mednje. Časopisje ga je v času njegove smrti opisovalo za spretnega politika liberalnih nazorov.

O nastopu zdravstvene oblasti proti tukajšnji slovenski zadruzi je bilo v tem listu nekoliko že poročano. Skušali so jo spraviti v nepravilne vsled nevoščljivosti. Naša zadruga je prodajala in še prodaja meso tudi malim trgovcem, ker ga dobivajo pri nji po zmerni ceni in vedno svežega. Drugim razpečevalcem mesnin to seveda ni bilo všeč. Kazni zadruga ni plačala, zadevo za zadrugo pa ima v rokah odvetnik Kochevar, ki med drugim zahteva tudi prekleto poročila v lokalnem dnevniku, ker je bilo nerisnično in zadrugi škodljivo.

Poročano je bilo v Proletarcu tudi o rojaku TeRavcu, ki se je ljudem predstavljval za zveznega uradnika v oddelku za državljanstvo in objubljal za denar preskrbeti nedržavljanom "drugi papir". Mož je po \$1000 poročstva. Ukani ni nobenega tukajšnjega rojaka,

ker ga je oblast pravočasno dobila v roko.

Ameriškega družinskega koleđarja se je tu precej razpečalo. — Poročevalec.

Doba uničevanja, da se povečuje pomanjkanje

Herminie, Pa. — Ko pridejo te vrstice v tisk, bomo že v novem letu. Tako je spet eno leto več skušenj z new dealom za nami. Kapitalisti kriče v tisku in po radiu, koliko škoda jim povzroča new deal, in da je 80 odstotkov obrti, trgovine in industrije proti njemu, češ, da od leta 1936 ne morejo več prenašati bremen, ki jim jih je naprtila sedanja administracija, odnosno njen new deal. Vsaj tako trdi zvezni senator, republikanec, Taft iz Ohia.

Morda se huduje radi tega, ker od imenovanega leta naprej new deal ni uničil dovolj produktov, da bi preostale velebiznisne toliko dražje prodajal. Statistike poročajo, da je new deal prejšnjega v uničevanju sijajno posnelam. Na primer od početka njegovih destruktivnih akcij pa do leta 1936 je uničil:

Praščev in svinj	6,410,866
Glav goveje živine	1,307,612
Ovac	2,191,069
Koz	248,347

Taktika uničevanja mnogih produktov se v manjšem obsegu še nadaljuje, dasi točne statistike ni še pri roki.

Na primer, podoravanje bombna, omejevanje drugih pridelkov itd.

Ker nočem biti pristranski, naj tu navedem tudi uničevalno delo pod Hooverom, pod katerim so bile uničene ne samo milijarde v investicijah in vlozbah, ampak tudi ogromno blaga.

A uničeval je tudi sistematično. Leta 1931, ko je bilo pomanjkanje že jako občutno, se je pod njim na debelo in sistematično uničevalo pridelok grozdja, dasi pomeni grozdje ne samo vir za vino, nego služi v razne prehranjevalne namene. Ampak imenovanega leta je bilo uničenega 400,000 ton ali 800 milijonov funtov grozdja. Da si ložje predočite, kolikšna teža je predstavljalo to grozdje, naj iz statistike citiram, da bi bilo treba zanj 130 tisoč truckov po 3 tone teže, na katere se bi ga naložilo, karavana teh truckov pa bi bila 2,500 milj dolga, ali od San Francisca do Pittsburgha, Pa. S tem grozdem in njegovimi produkti bi se lahko prehranjevalo 5 milijonov otrok skozi 200 dni. Ako ljudje ne morejo kupiti, kar potrebujejo, naj se blago uniči, je načel profitarškega sveta.

V isti dobi je bilo v Braziliji zvrženih v morje 27 milijonov vrec kave po 132 funtov teže. Ko so valovi nekaj vrec kave prinesli na obrežje in so hoteli po njih seči revni ljudje, so jih straže spodile stran.

V Zed. državah se vsled obilice sadja uničuje pod vodstvom agrikulturnega oddelka zvezne vlade tudi sadno drevje. Za izruvanje vsakega teh dreves (jablan, hrušk, breskev itd.) s koreninami vred se plačuje WPA po \$2.50. Vzrok temu je, da je preveč sadja in vsled tega prepoceni. Naj ga bo torej manj, da se ga bo dražje prodajalo.

MILLER'S CAFE
\$205 St. Clair Ave., Cleveland, O.
Fino pivo, vino in žganje. Vsak petek ribja večerja, ob sobotah koktja. — Fina postrežba.
Dobra godba.

Ako bi delavci dovolj zaslužili, bi tega problema ne bilo. Ampak trgovske komore imajo izračunano, koliko raznega blaga delavci s sedanjimi dohodki lahko kupijo, zato so uvedli sistem, da se odvišne pridelke in produkte rajše uniči kot pa poceni. Seveda so pri tem na škodo tudi farmerji. Kajti čimveč delavci zaslužijo, večji so dohodki farmerjev, zdaj pa so oboji izkoriščani, glavne dobičke pa žanjejo velike prekapucnevalne in producijske korporacije.

Posedujoči sloj sicer ima denar, toda vsakdo izmed njih ima samo po en trebuh, ki v splošnem ne drži nič več kakor delavčev, zato ne morejo kupiti, kar ostaja. Med imovitimi ima povprečno vsak toliko dohodkov kakor 99 zaposlenih delavcev, toda pojedni pa je v stanju samo za en trebuh.

Vzrok nadprodukcije je torej kapitalistični sistem. Pa se nekateri izmed naših rojakov še čudijo in pomilujejo podpisanege ter njemu enake, ker so pri volji prodajati možganska zdravila in s tem širiti med delavstvom socialistične nauk. Ze mnogi, ki si predstavljajo, da kaj vedo, so piscu svetovali, naj se rajše ločj kakega drugega dela.

Koncem decembra mi je to spet pripravila žena nekega delavca, češ, da naj začnem prodajati šivanke, "cvirni", trakove in tako robo, ako si drugačnega posla ne morem dobiti. Potem da bo od mene že kaj kupila, in mi zagotovila, da simpatizirajo z mano, ker sem brezposeln. Pustim naj "džunk" (časopise in knjige) ter se začnem ukvarjati s šivankami, trakovi in slično drobnarijo. Rekla mi je še, da Slovenci itak poznajo to takozvano duševno robo, ker so zadosti izobrazeni. Poučevati naj torej grem druge narode, našemu pa pouka ni več treba. Svojevemu možu pa je zapovedala, da če kupi od mene Družinski koleđar, ne bo imel miru v hiši. Ker sem videl, da misli ženska resno, in bi morda res prišlo do prepira med njima, sem se mirno poslovil, z zagotovilom, da jih je mnogo, ki se ne branijo tega "džunka", ki ga razpečava. Še to sem jima omenil, da tej svoji nalogi ostanem zvest do konca. Ko bom truden in pride smrt, bom šel lahko z njo (Nadaljevanje na 5. strani.)

NE ČAKAJTE,

da prejmete drugi ali tretji opomin o potečeni naročnini. Obnovite jo čim vam poteče. S tem prihranite upravi na času in stroških, ob enem pa izvršite svojo obveznost napram listu.

PRISTOPAJTE K
SLOVENSKI NARODNI PODPORNİ JEDNOTI
NAROCITE SI DNEVNIK
"PROSVETA"
Stane za celo leto \$6.00, pol leta \$3.00
Ustanavljajte nova društva. Deset članov(ice) je treba za novo društvo. Naslov za list in za tajništvo je:
2657 S. Lawndale Ave.
CHICAGO, ILL.

ZA LICNE TISKOVINE
VSEH VRST PO ZMERNIH CENAH
SE VEDNO OBRNITE NA UNIJSKO TISKARNO
Adria Printing Co.
1838 N. HALSTED STREET, CHICAGO, ILL.
Tel. Lincoln 4700
PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

Sluga velikega delfina

(Vesela zgodba — Pripoveduje IV. VUK.)

Nekdo, kdo bi pomnil, morda zvezde, ki migljajo na nebu, je živel v jutrovi deželi šejk Supur-Gi, kar pomeni veličanstvo. Bil je slaven in bogat. Ali poleg svoje slave in bogastva je bil velik skopuh. In najbrž je bila ta skopost tisti označevalca, ki ga je označevala vsepoved, a ne njegova slava in bogastvo. Zakaj bolj glasna je slabost kakor pa vrlina.

Imel je šejk Supur-Gi prekrasno palačo belega marmorja. Široke stopnice so iz palače vodile v reko Tongo. Poleg osmerov velikih gozdov, polj in vrtov je imel šejk Supur-Gi tudi mnogo slug, kakor je to že običaj pri bogataših, ki so ga zato ubcigali na vsak migljaj, kar je tudi običaj vseh slug.

Med temi slugami je bil tudi sluga Ta-Bak po imenu. Bil je len. Njegovo najljubše delo je bilo jed in spanje. Samo v plavanju in potapljanju je bil mojster. In samo radi tega ga je imel šejk Supur-Gi v svoji službi. Zakaj veselilo ga je, če je vrgel dukat v reko Tongo, da je gledal, kako je Ta-Bak skočil v reko, se potopil in prinesel dukat iz globine.

Nekega dne — je že tako, nesreča nikoli ne počiva — je ista srečala Ta-Baka. Pravkar je nesel veliko srebrno skledo. Ustrašil se je nesreče, ko se mu je predstavila in srebrna skleda je padla na tla in se razbila. "Sto dukatov je škoda", se je razjezil skopi šejk. "Odslušil mi jih boš, lenuh!"

Beseda "odslušil" je strašno zvenela v ušesih Ta-Baka. Tako zamisljenega in v skrbeh ga je vprašal kuhar:

"Zakaj si tako v skrbeh, Ta-Bak?"

"Življenje me več ne veseli", je rekel Ta-Bak. "Privezal si bom vrv okrog vratu, na vrv pa velik kamen."

"Zakaj na vrv velik kamen", se je čudil kuhar.

"Skočil bom v vodo, v reko Tongo. In da bi si ne premislil, ko bodo valovi peli okrog mojih ušes in se mi posmehovali ter bi radi tega ne splaval na vrh, mi bo kamen, ki tega ne bo dovolil."

In resnično, kakor je rekel, je naredil. Ze drugi dan so našli na obali reke Tongo Ta-Bakov beli turban. Brez dvoma — Ta-Bak se je utopil.

Potekali so tedni. Nekega lepega večera je stopil šejk Supur-Gi k reki Tongo. Sedel je v svoj lepo izrezljani čolnici, da se malo poziblje po tihih valovih reke Tongo. Tako sedeč v čolnu in plavajoč po reki, se je nehote spomnil svojega sluga Ta-Baka. Zal mu je postalo, da ga je zgubil. Nekaj radi tistih sto dukatov, ki so mu radi tega propadli, nekaj radi njegovega mojstrstva v potapljanju. Nekako sam pri

sebi, ali vendar glasno, je govoril:

"O, Ta-Bak, kje si?" In čuj, naenkrat zasliši glas, ki je bil kakor glas duhov:

"Šejk Supur-Gi, šejk Supur-Gi, tukaj sem!"

Šejk Supur-Gi se začuden ozre. In glej, iz vode kuka morka glava Ta-Bakova in gornji del njegovega telesa se zibije na valovih.

"Tako mi prerokove brade", je rekel šejk Supur-Gi, "duša mrtvega Ta-Baka, ne dotikaj se me. Oduščam ti svoj dolg. Potopi se zopet v svoj mokri grob, Ta-Bak!"

Ali duh je rekel:

"Oduščam mi dolg, šejk Supur-Gi?"

"Oduščam", je ponovil šejk. "Ako je tako, o šejk Supur-Gi, tedaj se ne potopim. Vrnem se k tebi. Zdad sem sluga velikega delfina, kateremu služim zvesto na dnu reke Tongo, ali tebe ljubim bolj!"

In Ta-Bak je stopil iz reke. "Ne lažeš?", ga je vprašal šejk napol nezaupno, na pol radovedno.

"Ne lažem, šejk Supur-Gi. Takrat, ko sem bil tako žalosten radi svoje usode, sem si privezal kamen okrog vratu in se utopil. Ali komaj sem se pogreznil, je priplaval riba. Pregrizla mi je vrv in kamen je odpadel, mene pa je odpeljala v palačo velikega delfina. Ki sedi na prestolu od samih koralid in vlada nad ribami.

In veliki delfin je rekel: 'Oh, to si ti, Ta-Bak, najboljši vseh slug? Pozdravljen in ostani pri meni, zakaj bolj kakor šejk te bom nagradil.'

Ostal sem tako pri velikem delfinu. Glej, podaril mi je svoje zlato bodalo, vsó z dragim kamenjem posuto."

Ta-Bak, govorec, je pokazal šejku staro zarjavelo bodalo, ki mu je viselo ob pasu.

"Ta-Bak, kako to, saj to je vendar zarjavelo, umazano bodalo?" se je čudil šejk.

Ta-Bak je pogledal in njegove oči so se čudile:

"Da, vidiš, resnico govorim", je rekel. "Ker sem pobegnul velikemu delfinu, se je razjezil in spremenil zlato v rjo. Ali glej, vendar ostanem rajše v svoji službi, kakor da nosim zlato bodalo posuto z dragulji in služim velikemu delfinu."

Šejk Supur-Gi je pokimal z glavo in vzel zopet Ta-Baka za svojega slugo.

Kuhar pa, ki je vse to slišal, je pristopil in zaklical:

"Goljuf je, o šejk, ne verjemi mi! Pred dvema dnevoma sem ga videl kako je na trgu kupoval fige!"

"Da, za velikega delfina sem jih kupoval", je odgovoril Ta-Bak. "Zakaj fige ima zelo rad!"

Tako je Ta-Bak prišel zopet do svojega toplega mesta v pa-

lači šejka Supur-Gija in tudi zlatih dukatov mu ni bilo treba plačati za razbito skledo. Če ga je kdaj kuhar ali kdo drugi zbadal in opominjal naj ne bo tako len in naj manje je, je odgovarjal:

"Ne jezite me! Če ne, vas bo odnesel veliki delfin, ki je moj zaščitnik!"

KDO JE VAINO TANNER, FINSKI MINISTER ZA VNANJE ZADEVE?

V propagandni za Finsko in proti Rusiji ali v obratni je od slednje finska vlada napadana za reakcionarno, za tolpo baronov, bankirjev in služabnikov imperialistične Anglije ter mednarodnega kapitalizma, dočim druga stran opisuje finsko vlado za skupino patriotov, ki so pristaši miru in demokracije. Trdijo, da nihče izmed njih ni iskal te vojne, nego jih je v njo primorala Rusija s svojimi brezobzirnimi zahtevami, katerih ne bi mogla sprejeti nobena država, ki ima kaj spoštovanja do sebe.

Eden sedanjih članov finske vlade v Helsinku je Vaino Tanner.

V delavskem in združnem gibanju je svetovno znan. Pod carizmom je bil upornik in rešitelj — Josefa Stalina pred carjevimi preganjalci. Isti Stalin si zdaj prizadeva preganjati Tannerja, svojega starega tovariša v bojih proti carjevi diktaturi, sedaj pa se je Tanner primoran boriti proti drugi ruski diktaturi, ki jo vodi Stalin.

Pogajanj s sovjetsko vlado prošlo jesen v Moskvi se je udeležil kot zastopnik finske republike tudi Tanner, ki je znan pacifist, ne samo social-demokrat in združnik. Toda Stalinu ni mogel verjeti, da gre v svojih zahtevah predaleč, kajti Finska se ne bo zlepa odpovedala svoji neodvisnosti.

Vaino Tanner je eden glavnih ravnateljev združništva na Finskem, ki je razvito sorazmerno boljše in popolnejše kot v katerikoli drugi državi na svetu. Tanner je tudi predsednik mednarodne združne zveze, ki ima v 37 državah po svetu 70 milijonov članov.

Na zborih, v listih in kjerkoli mogoče Tanner uči, da je rešitev gospodarskih problemov, pod katerimi trpi svet, v kooperaciji. Kot dober poznavalec socializma in gospodarstva ve, da so sedanje vojne, kot prejšnje, posledica pomanjkanja smisla za sodelovanje in združnega duha. Zato si hočejo z močmi siloma jemati na račun šibkih, posledice pa trpe oboji, namesto da bi se vsem

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

Svet narodne varnosti priporoča vsem državam, naj sprejmejo zakone, po katerih se bodo morali ljudje podvreči kemičnim preskušanjem za ugotovitev, ali so pod alkoholnim vplivom, ali ne.

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

Država Indiana in Maine sta postavno pooblaščenici do takih preskušanj. Zakonska osnova, podvzeta po novi postavi v Indijani, je bila letos predložena državnim legislaturi v Springfieldu, Ill., v odobrenje, pa je propadla.

PRAVO AVTENTIČNO POROČILO O NAPREDOVANJU RDEČE ARMADE

"Rdeča armada napreduje" je naslov preko 3. kolon Naprepa v izdaji z dne 27. decembra. V drugem podnaslovu pojasnjuje, da "napreduje metodično in počasi, ker se noče poslužiti brutalnega napada".

In da to prodiranje še bolj podpre, pravi v prvem podnaslovu preko 3. kolon, "da ameriški listi prinašajo samo lažniva poročila, nepristranskih poročil ne objavljajo".

Poročilo pod temi tremi naslovi pa se takole pričinja:

"Moskva. Sovjetska Rdeča armada v Finski stalno napreduje, ker so vremenske prilike neugodne za hitro potovanje."

Kaj je narobe z gornjim stavkom? Kdor zna slovensko, bo to brez truda uganil.

Dalje v istem poročilu: "Sprednje straže konsolidirajo svoje pozicije, za katerimi pa nastopajo pojačane akcije, ako naletijo na kak odpor. Sovjetska armada je prodrla od 30 do 80 milj na dolgi liniji in zaznamuje uspehe v vseh bitkah."

Kajne, sijajno poročilo. Bitk pravzaprav ni, le sprednje straže mogoče tu in tam nalete "na kak odpor".

A v istem stavku pa spet, "da zaznamuje uspehe v vseh bitkah".

Ampak šale ni še konec. Naprej pojasnjuje dalje, da se ruski generalu Marekoffu ni kamor ne mudil, zato "postopa zelo počasi in previdno, ker ima dovolj časa na razpolago, da prodira metodično in si vzame dolgo časa."

Dotičnik, ki je to "poročilo" v Naprepu skrupal, prvič ne zna slovensko, drugič pa je iz tu citirane zmede besed v Naprepu očitno, kako zelo se je urednik "matral", da bi opravičil "metodično prodiranje" ruske armade in pa čemu prodira "tako počasi".

Časa ima dovolj, to je vse. Ampak čemu ni general Marekoff rajše čakal prihodnje spomladi, če se mu nikamor ne mudi? Zakaj puščati na tisoče sovjetskih vojakov zmrzovati v finski zimi, ki je hujska kot kjerkoli v Zed. državah?

Poročajo sicer, da je bil general Marekoff vsled "počasnega" prodiranja že aretiran, kar je lahko resnica in lahko tudi izmišljeno, oziroma lažnivo poročilo.

Ampak ako je bil aretiran, ne bo to nič čudnega, kajti on

(Nadaljevanje s 4. strani.) s smehom na ustnicah, svest si, da sem storil do človeške družbe vso svojo dolžnost. Kajti naloga človeka je stremeti po izboljšanju svoje uredbe in se truditi zapustiti svet lepši kakor smo ga mi dobili.

Citateljem Proletarca, Prosvete in Cankarjevega glasnika zagotavljam, da nisem leta 1939 nič zaostal z delom, ki sem ga izvršil z razpečevanjem teh publikacij, Majskega Glasla, Koledarja in brošur od prejšnjih let. Rajše sem ga izvršil nekaj več, a natančno te statistike še nisem pripravil.

Koledarja letnika 1940 sem razpečal do minulega tedna 125 komadov in imam upanje, da ga bom prodal vsaj še toliko, predno zaključim, ako mi bo zdravje ugodno in smrt slepa.

Minulo leto je bilo sicer burno in marsikje bi se lahko spustil v prepire, vendar Tone se jim je po njegovi naravni moči izogibal, kajti večina delavstva je za slogo in so ji prepričani. V slogi je moč in vrh tega ima pregovor, da lepa beseda lepo mesto najde, še zmerom staro vrednost.

V tem duhu želim vsem, da bi leto 1940 bilo srečno za vse. Saj imamo letos obilo priložnosti delovati za izboljšanje razmer in za naše zahteve. Predsedniška kampanja bo nedvomno zanimiva. Ali se naj vrši le v znamenju boja med starim in novim "dealom"? Mnogi hočejo kampanjo za odpravo obeh. Tem se jaz pridružujem in jim želim uspeh.

Anton Zornik.

ne bo prvi sovjetski general, ki bi ga zadel taka usoda.

Naprej se lahko zgraža nad "lažnjivimi" poročili v drugih listih, ampak to mu ne daje moralne pravice prinašati iz veliko bolj zlagana nasprotna poročila.

(Iz poročila iz Moskve dne 29. dec. je razvidno, da se sovjetska vlada glede generala Marekoffa (Meretskova) ne strinja z "Naprejevimi" opravičevanjem njegove počasnosti. Bil je pozvan na zagovor in odločitev o poveljstvu armade na finski fronti, na njegovo mesto pa imenovan general G. M. Shtern, ki je lani poveljeval raskim četam v Sibiriji in v Vnanji Mongoliji v "miniaturi" vojni z Japonsko.)

Evropska vojna besni in razsaja z orožjem, ki ga večina izdelujejo štiri velike jeklarske kompanije. Te so: Schneider & Cie. v Franciji, Vickers-Armstrong Ltd., na Angleskem, Friedrich Krupp Aktiengesellschaft v Nemčiji in pa Skodove tovarne na Češkem, ki so sedaj pod nemško kontrolo.

Obetavost vojnih profitov obnavlja zanimanje za to, kdo lastuje te ogromne izdelovalnice moralnega orožja. Tiste štiri kompanije so zalagale Evropo s kanoni in slično uničevalno ropotijo dalj kakor sto let. Njihni lastniki so se med tem časom menjavali in ustroj njihne družbene zgradbe se je mnogokrat preobrazil. Ali vsaka je vselej obdržala svojo istovestnost in pomembnost, dasi je vsa okolica izdelovalcev moralnega orožja vedno zavita v skrivnostno meglo. Mnogokrat je že ta ali oni poskusil dognati, kdo so pravzaprav delničarji teh ogromnih pospeševalteljke smrti in razdejanja. Take preiskave so pokazale, da sta najmanj dve kraljevi hiši finančno zainteresirani v tiste kompanije.

Bivši nemški cesar Viljem II., ki živi sedaj na Holandskem v pregnanstvu, je imel dokaj denarja vloženeza v Kruppovih tovarnah in frankfurtski jeklarni, ki je znana pod imenom Metallgesellschaft von Frankfurt. Pokojni angleški kralj Jurij V. je bil, kakor se meni, solastnik Vickersovega arzenala.

Ko je l. 1934. preiskoval senatni odtok Zedinjenih držav municijsko industrijo, je hotel tudi dognati, v kakšni zvezi bi naj bil kralj Jurij z Vickersovo orožiarjo. Toda nobena priča ni mogla ali pa ni hotela povedati ničesar gotovega v tem oziru. Toda kralj se je vedno imel za zaupnega prijatelja te angleške kompanije. To se je pokazalo tudi tedaj, ko so se vršila pogajanja za prodajo kanonov Poljski.

V kongresu je bilo rečeno, da je bilo med delničarji Armstrong-Whitworthove kompa-

rije, ki je sedaj del Vickersove, v zadnji svetovni vojni 60 angleških plemenitašev, 15 baronov, 20 vitezov, 8 članov angleškega parlamenta in 8 časnikarjev.

Pa tudi škofov ni manjkalo med Vickersovimi delničarji v zadnji svetovni vojni. Med njimi oni iz Chestera, Newcastle, Adelaide, potem dekan katedraie sv. Pavla in pa predsednik angleške trgovske zbornice Walter Runciman.

Ta bratovščina nam nudi zelo zanimivo in značilno sliko, ki priča, da so kralji, plemeni-taši, baronje, barončiči, vitezi, školje in bogataši domala vsepovsod vzajemni v stvareh, ki prinašajo ogromen dobiček in pijejo ljudsko kri.

Čeletavanje glav v Nemčiji

V Nemčiji je bilo obglavljenih v minulem letu nad 40 oseb. Koliko jih je umrlo v mučnicah, ni znano.

Vojni stroški Kanade

Vojni stroški Kanade bodo na podlagi sedanjih njenih izdatkov v vojni z Nemčijo znašali \$315.000.000 na leto.

Prebivalstvo sveta

Na vsem svetu je približno 2 milijardi 143 milijonov prebivalcev, od teh nad polovica v Aziji.

Moskva ima z ameriškim agenti slabo srečo

Kongresnik Dies se s svojo kongresno komisijo, ki preiskuje "proti-ameriške aktivnosti", še vedno zabava z ljudmi, ki so bili najvišji uradni komunistični stranke in njenih različnih organizacij. Mnogi se drug s

drugi komaj, kako čimbolj očrtni pokret, katerega so prej slavili za "edino pravo revolucionarno gibanje". Ko so se z njim skregali, se priznali resnico po svoje, njihove službe pa so vzeli drugi "pravi revolucionarji".

Politični komunisti niso edini, ki so prišli pred Diesov odbor pričati proti stranki, ki so jo do pred leti oni vodili. Dies je dobil oporo v svojih razkrivanjih "komunizma" tudi v zastopnikih milijonarke sovjetske trgovske agencije Amtorg, ki vodi promet med Sovjetsko Unijo in Zedinjenimi državami. Med njimi je bil Robert Pitkoff, ki je bil svoj čas navdušen komunist in pri Amtorgu dobro plačan. Namen Diesovega zaslišavanja komunistov in bivših komunistov je dokazati, da komunistično gibanje v Zed. državah financira Rusija v korist svoje politike.

Politični komunisti niso edini, ki so prišli pred Diesov odbor pričati proti stranki, ki so jo do pred leti oni vodili. Dies je dobil oporo v svojih razkrivanjih "komunizma" tudi v zastopnikih milijonarke sovjetske trgovske agencije Amtorg, ki vodi promet med Sovjetsko Unijo in Zedinjenimi državami. Med njimi je bil Robert Pitkoff, ki je bil svoj čas navdušen komunist in pri Amtorgu dobro plačan. Namen Diesovega zaslišavanja komunistov in bivših komunistov je dokazati, da komunistično gibanje v Zed. državah financira Rusija v korist svoje politike.

Politični komunisti niso edini, ki so prišli pred Diesov odbor pričati proti stranki, ki so jo do pred leti oni vodili. Dies je dobil oporo v svojih razkrivanjih "komunizma" tudi v zastopnikih milijonarke sovjetske trgovske agencije Amtorg, ki vodi promet med Sovjetsko Unijo in Zedinjenimi državami. Med njimi je bil Robert Pitkoff, ki je bil svoj čas navdušen komunist in pri Amtorgu dobro plačan. Namen Diesovega zaslišavanja komunistov in bivših komunistov je dokazati, da komunistično gibanje v Zed. državah financira Rusija v korist svoje politike.

Politični komunisti niso edini, ki so prišli pred Diesov odbor pričati proti stranki, ki so jo do pred leti oni vodili. Dies je dobil oporo v svojih razkrivanjih "komunizma" tudi v zastopnikih milijonarke sovjetske trgovske agencije Amtorg, ki vodi promet med Sovjetsko Unijo in Zedinjenimi državami. Med njimi je bil Robert Pitkoff, ki je bil svoj čas navdušen komunist in pri Amtorgu dobro plačan. Namen Diesovega zaslišavanja komunistov in bivših komunistov je dokazati, da komunistično gibanje v Zed. državah financira Rusija v korist svoje politike.

Politični komunisti niso edini, ki so prišli pred Diesov odbor pričati proti stranki, ki so jo do pred leti oni vodili. Dies je dobil oporo v svojih razkrivanjih "komunizma" tudi v zastopnikih milijonarke sovjetske trgovske agencije Amtorg, ki vodi promet med Sovjetsko Unijo in Zedinjenimi državami. Med njimi je bil Robert Pitkoff, ki je bil svoj čas navdušen komunist in pri Amtorgu dobro plačan. Namen Diesovega zaslišavanja komunistov in bivših komunistov je dokazati, da komunistično gibanje v Zed. državah financira Rusija v korist svoje politike.

Politični komunisti niso edini, ki so prišli pred Diesov odbor pričati proti stranki, ki so jo do pred leti oni vodili. Dies je dobil oporo v svojih razkrivanjih "komunizma" tudi v zastopnikih milijonarke sovjetske trgovske agencije Amtorg, ki vodi promet med Sovjetsko Unijo in Zedinjenimi državami. Med njimi je bil Robert Pitkoff, ki je bil svoj čas navdušen komunist in pri Amtorgu dobro plačan. Namen Diesovega zaslišavanja komunistov in bivših komunistov je dokazati, da komunistično gibanje v Zed. državah financira Rusija v korist svoje politike.

Politični komunisti niso edini, ki so prišli pred Diesov odbor pričati proti stranki, ki so jo do pred leti oni vodili. Dies je dobil oporo v svojih razkrivanjih "komunizma" tudi v zastopnikih milijonarke sovjetske trgovske agencije Amtorg, ki vodi promet med Sovjetsko Unijo in Zedinjenimi državami. Med njimi je bil Robert Pitkoff, ki je bil svoj čas navdušen komunist in pri Amtorgu dobro plačan. Namen Diesovega zaslišavanja komunistov in bivših komunistov je dokazati, da komunistično gibanje v Zed. državah financira Rusija v korist svoje politike.

Politični komunisti niso edini, ki so prišli pred Diesov odbor pričati proti stranki, ki so jo do pred leti oni vodili. Dies je dobil oporo v svojih razkrivanjih "komunizma" tudi v zastopnikih milijonarke sovjetske trgovske agencije Amtorg, ki vodi promet med Sovjetsko Unijo in Zedinjenimi državami. Med njimi je bil Robert Pitkoff, ki je bil svoj čas navdušen komunist in pri Amtorgu dobro plačan. Namen Diesovega zaslišavanja komunistov in bivših komunistov je dokazati, da komunistično gibanje v Zed. državah financira Rusija v korist svoje politike.

Politični komunisti niso edini, ki so prišli pred Diesov odbor pričati proti stranki, ki so jo do pred leti oni vodili. Dies je dobil oporo v svojih razkrivanjih "komunizma" tudi v zastopnikih milijonarke sovjetske trgovske agencije Amtorg, ki vodi promet med Sovjetsko Unijo in Zedinjenimi državami. Med njimi je bil Robert Pitkoff, ki je bil svoj čas navdušen komunist in pri Amtorgu dobro plačan. Namen Diesovega zaslišavanja komunistov in bivših komunistov je dokazati, da komunistično gibanje v Zed. državah financira Rusija v korist svoje politike.

Politični komunisti niso edini, ki so prišli pred Diesov odbor pričati proti stranki, ki so jo do pred leti oni vodili. Dies je dobil oporo v svojih razkrivanjih "komunizma" tudi v zastopnikih milijonarke sovjetske trgovske agencije Amtorg, ki vodi promet med Sovjetsko Unijo in Zedinjenimi državami. Med njimi je bil Robert Pitkoff, ki je bil svoj čas navdušen komunist in pri Amtorgu dobro plačan. Namen Diesovega zaslišavanja komunistov in bivših komunistov je dokazati, da komunistično gibanje v Zed. državah financira Rusija v korist svoje politike.

Politični komunisti niso edini, ki so prišli pred Diesov odbor pričati proti stranki, ki so jo do pred leti oni vodili. Dies je dobil oporo v svojih razkrivanjih "komunizma" tudi v zastopnikih milijonarke sovjetske trgovske agencije Amtorg, ki vodi promet med Sovjetsko Unijo in Zedinjenimi državami. Med njimi je bil Robert Pitkoff, ki je bil svoj čas navdušen komunist in pri Amtorgu dobro plačan. Namen Diesovega zaslišavanja komunistov in bivših komunistov je dokazati, da komunistično gibanje v Zed. državah financira Rusija v korist svoje politike.

Politični komunisti niso edini, ki so prišli pred Diesov odbor pričati proti stranki, ki so jo do pred leti oni vodili. Dies je dobil oporo v svojih razkrivanjih "komunizma" tudi v zastopnikih milijonarke sovjetske trgovske agencije Amtorg, ki vodi promet med Sovjetsko Unijo in Zedinjenimi državami. Med njimi je bil Robert Pitkoff, ki je bil svoj čas navdušen komunist in pri Amtorgu dobro plačan. Namen Diesovega zaslišavanja komunistov in bivših komunistov je dokazati, da komunistično gibanje v Zed. državah financ

WHEN WAR COMES

The bells will peal, the drums will sound, the clergymen will pray for successful slaughter—and the old story will begin again. The editors of the daily press will begin virulently to stir up men to hatred and manslaughter in the name of patriotism, happy in the receipt of an increased income. Manufacturers, merchants, contractors for military stores, will hurry joyously about their business in the hope of double receipts. All sorts of government officials will buzz about, foreseeing a possibility of pillooting something more than usual.

The military authorities will hurry thither and hither, drawing double pay and rations, and with the expectation of receiving, for the slaughter of other men, various silly little ornaments which they so highly prize, as ribbons, crosses, orders and stars. Idle ladies and gentlemen will make a great fuss entering their names in advance for the Red Cross Society, and ready to bind up the wounds and those whom their husbands and brothers will wound and mutilate; and they will imagine that in so doing they are performing a most Christian work.

And smothering despair within their souls by songs, licentiousness and liquor, men will trail along torn from peaceful labor, from their homes and families—hundreds of thousands of simple-minded, good natured men with murderous weapons in their hands—anywhere they may be driven.

They will march, freeze, hunger, suffer sickness and die from it—or finally come to some place where they will be slain by thousands, or kill other thousands themselves with no reason—men whom they have never seen before and with whom they have no quarrel.

And when the number of sick, wounded and killed becomes so great that there are not hands enough left to pick them up—and when the air is so infected by the putrefying scent of the dead that even the authorities find it disagreeable, a truce will be made, the wounded will be picked up anyhow, the sick will be brought in and huddled together in heaps, the killed will be covered with earth and lime—and once more the crowd of deluded men will be led on till those who have devised the project, weary of it—or till those who thought to find it profitable, receive their spoil.

And so once more men will be made savage, fierce and brutal, and love will wane in the world, and the Christianizing of mankind, which has already begun, will lapse for hundreds of years.—Count Leo Tolstoy.

THE M-PLAN AND LABOR

(From "Justice" ILGWU Official Organ)

Somewhere on the shelves of the War Department, within easy reach in case of need, we are told, there is a draft of an "Industrial Mobilization Plan." This "M-Plan," which has been in course of preparation for nearly twenty years, we are further told, provides that in the event of war, all male citizens over 18 years of age, may be drafted for armed service or for service in the industrial plants of the nation and required to work under conditions and for wages decided upon by their superior officers. The entire plan would be left to be carried out under the direction of some "leading citizens," who, we may safely assume, would be drafted from the ranks of big industrialists and financiers.

With such directors in charge of the "M-Plan," it may again be safely assumed, all labor legislation and all the agencies administering labor laws, such as the National Labor Relations Board, the National Mediation Board, and similar bodies operating in the various States, would become as dead as the dodo. The labor unions would become equally impotent, and, to all practical purposes, might as well shut their doors. True, before it can become effective, this "M-Plan" would have to be approved by Congress. But who can seriously doubt that, in the event of emergency, such approval might not be difficult to obtain?

When recently the President appointed, under the authority of "limited emergency," a War Resources Board, it was noted that its personnel was composed of men representing powerful business interests only. Not one labor man was on it.

There is food for thought and apprehension in this ignoring of labor in a matter that is of such vital importance to the workers of America. Everyone in our land fervently hopes that we may be spared the horrors of war but no one can safely say that we may escape them. It is not a moment too soon, therefore, for the organized labor movement, regardless of faction, to begin safeguarding its rights and positions in the event

READ

AN AMERICAN ADVENTURE IN UNDERSTANDING

My America

By LOUIS ADAMIC

Price \$3.75

Order from

PROLETAREC

2301 So. Lawndale Avenue
CHICAGO, ILL.

of an emergency. If war comes, organized labor must be assured adequate place and part in all agencies and boards that would formulate or execute the industrial defense plans of the nation. Only with labor's spokesmen present on such boards will it be possible to save from destruction the standards and the work conditions which have taken generations of toil and sacrifice to obtain for the wage earners of this country.

THE WRECKERS

With all the tools of wreckers' trade, That man's inventive genius made, A gang of men were tearing down A building in a seaport town.

As higher grew the rubbish pile, Their foreman wore a pleasant smile, And as the roof and rafters fell, The wreck-gang gave a lusty yell.

The stout-built walls could not withstand Such havoc wrought by tool-armed hand, And tumbling down with deafening thud— Came steel, cement, and stone and wood.

Fill nothing but an empty lot Was all remained to mark the spot. What took twelve months for to erect, In two weeks' time that gang had wrecked.

In pensive mood I gazed awhile, Upon that shattered motley pile, And as I did, another kind Of "tear-down-gang" came to my mind.

Vandals garbed in builder's gown, Versed in the arts of tearing down, Jobs-class stooges, trained and drilled To wreck what labor strives to build, Possessed of slander tongue and pen To scandalize their brethren, Seekers after Pelf and Place, With double mind and double face.

—Left Rudder.

JUNIOR GUILD NOTES

As in former years, I had this year the pleasure of receiving a gift of lovely red roses from the JSF Junior Guild, for which I thank the boys and girls of the Guild most sincerely.

I hope to convey my appreciation more adequately when I see you at our meeting on Friday, January 5, 1940 at 8 p. m. at Slovene Labor Center.

Anne Boniger.

Withdrawal of steamship lines from service has left airplanes the only means of direct communication between Jamaica and Haiti.

40,000,000 TOO POOR TO BUY HEALTH CARE

Physicians Declare Government Must Provide Treatment; Praise Wagner Act

All talk of providing medical care through voluntary insurance systems breaks up on the "hard fact" that 40,000,000 persons are trying to live on incomes that barely allow for mere existence.

That was the answer of Dr. Ernest T. Boas, professor of medicine at the College of Physicians and Surgeons, Columbia University, to physicians who are fighting government health protection.

"It requires no survey or dialectic discussion," Dr. Boas said, "to recognize that this one-third of our population has not the money with which to purchase medical care."

He said the Wagner Health bill is an honest and intelligent effort to correct the situation.

La Follette Committee Reveals Backers of "Associated Farmers"

Who supports the reactionary "Associated Farmers," which is now planning a drive to spread its anti-union organization throughout the country?

LaFollette Committee investigators, checking into the outfits finances, learned that contributions between 1934-39 amounted to \$77,941.31.

Leading contributors among the "farmers" were the Southern Pacific and Santa Fe railroads, the Pacific Gas & Electric Co., the San Francisco Industrial Assn., Southern Californians, Inc., three big oil companies, four banks, the Cannery League of California, the Dried Fruits Assn., and three large sugar companies.

AMERICANS HELP PAY FOR WAR

Raw Products Controlled By Foreign Nations Are Hiked In Price

That foreign nations are making American consumers pay part of the cost of the wars in Europe and Asia was disclosed last week by a Monopoly Committee report, telling about recent increases in the prices of raw materials.

It says that "products controlled by foreign nations continue to show the greatest price advance. Cocoa beans, shellac and burlap are selling at twice their pre-war prices. Quick silver prices are again rising and are now about 75 per cent higher than in August.

"Silk has doubled its price of last January. Bananas, which though imported, are largely controlled by a domestic corporation, the United Fruit Company, rose almost 50 per cent in price during a single week."

The report warns that "if the current rise in raw material prices persists and broadens, its effect on finished goods prices will become a vital concern," and will make it difficult to "restrain runaway prices and keep our economy on an even keel."

PULITZER SCHOLARS

In 1889 the late great Joseph Pulitzer, publisher of the famed New York World, established a scholarship fund for poor boys. Mr. Pulitzer's plan horrified practical citizens. Chauncey Depew predicted that Mr. Pulitzer's pampered scholars would end as paupers.

Since then, ten or twelve penniless New York City boys have been chosen (by examinations) each year for the scholarship — \$250 a year for four years (plus free tuition if they go to Columbia University). All told, 551 boys (mostly sons of immigrants) were chosen. In these boys a round \$1,000,000 was invested. A Columbia Pulitzer Scholar, Harry Schwartz, having investigated to see what 50 years of the Pulitzer scholarship had produced, now shows that Chauncey Depew talked through his top hat. Having tracked down 268 of the 366 living Pulitzer graduates, he reported:

Among them are 52 engineers, 36 lawyers, 31 doctors, 31 college professors, 27 schoolteachers, 16 businessmen, twelve scientists, nine journalists.

Pulitzer scholars have written 91 books.

One scholar, a prosecutor, sent Gangster "Legs" Diamond to jail.

One scholar built several of the biggest U. S. hydroelectric plants.

Only two have been indicted for crime (crimes: mismanaging a bank, evading sales taxes).

—Time.

Heart-Breaking

The most heart-breaking thing we can think of is the satanic sneer with which the American press greets the faintest flutter of the angels of peace.—American Guardian.

Teach us delight in simple things And birth that has no bitter springs: Forgiveness free of evil done, And love to all men 'neath the sun. —Rudyard Kipling.

MAY PLANS CONGRESS DRIVE TO MILITARIZE CCC BOYS

By GEORGE SHORT—In The New Leader

All divisions of the United States' protective forces — military — and non-combatant — are active on a wide front perfecting their organizations and streamlining their equipment while the army-minded men of the country, in an attempt to act under cover of America's sympathy for the Allies, prepare to push their pet military projects when the next Congress opens.

Not even the most fervent supporter here of the crusade against Nazism sees the need for spending \$3,000,000,000 on the Army and Navy while millions are pared from the Works Progress Administration.

Congress is undoubtedly defense-minded and Congressman May (Democrat chairman of the House Military Committee) for one is set to take advantage of the European storm. His new plan is to convince the House to turn the Civilian Conservation Corps into a military force.

His legislative drafters have prepared a bill for him which provides for "volunteer" military training which includes the CCC.

Although the project is being fought vehemently by CCC Director Bob Fechner, a group of legislators are already allied to Chairman May.

Labor and Progressive forces have been fighting proposals for militarization of the CCC in the fear that this would be a wedge to national compulsory training. May's proposals are a danger to this country's long tradition of freedom from peacetime conscription and forced military training. There are some 300,000 men now in 1,500 CCC camps throughout the country. In the past years about 2,400,000 youngsters have stayed for an average of ten months at these camps.

Antipathy against compulsory training has intensified here in recent years. The essential of large scale training is regimentation—and the impregnation of goose stepping in the minds of millions of young Americans can prove dangerous to American democracy.

Moreover, proposals to militarize the CCC, with the possibility that, in even of war, camp enrollees would be conscripted immediately, have raised the objection that this would be class discrimination, since the young men come from poor families. Conscription must apply to all alike.

Certain practical questions also have been raised. James J. McEntee, assistant director, takes the position that the purpose of the CCC is to train young men and to conserve the nation's resources through a work program and that this can not be mixed with a military program.

In opposing militarization of the CCC before the House Labor Committee, Mr. Fechner pointed out that many of the essentials of military training already are embodied in the CCC program—discipline, improvement of health, refinement of procurement and supply, training of thousands of officers to handle and lead men.

"In substance," he said, "we have achieved many of the objectives which those who advocate greatly increased military activities have been calling for, and we have not abridged the civil rights and privileges which have been cherished by the nation for more than 150 years."

In the meantime Secretary of War Woodring is spending millions on safeguarding vital spots in the American defense system. \$35,000,000 going to improve the Panama Canal

zone forts. Nine civilian schools are in full swing, training part of the 5,500 pilots who will eventually become the reserve for the Federal air corps.

From the same source comes the news that Attorney General Frank Murphy is about to wind up his probe of the activities of foreign agents in this country. Much of the evidence his agents have dug up concerns violations by such agents of laws covering income taxes, passports and failure to register with the State Department.

Dossiers have been prepared and are ready for action by the investigating grand jury which will meet early in January. The jury will go after the man at the top, according to the General Attorney.

Lenin and Leningrad Have Cambridge Scared

A very dangerous blow at democracy and infringement on the freedom of press, equalling any of Hitler's book-burning decrees, took place in Cambridge, Mass., last week when the city council voted to ban the work Lenin and Leningrad from all printed matter in that city.

Are we on the eve of an idiotic wave of censorship and book-burning in America, too?

John Steinbeck's "The Grapes of Wrath" has been ruled out in many cities and counties; Ann Morrow Lindbergh's "Listen, the Wind" has been banned by some cities because her husband accepted a German decoration. During the world war, the books of Nietzsche and other German philosophers were excluded, as was Stephen Crane's "Red Badge of Courage."

Through this measure Harvard university's library would be gutted in a very sad way. Among those books no longer eligible for a place on its shelves would be: every encyclopedia, every book of commentary, all annual editions of periodicals for the last 10 years, all modern histories, and all up to date geographies.

Fortunately, the city mayor, John W. Lyons, showed more sense than the combined council, when he stated that he will not sign the measure.

"Quacks" Still Thrive

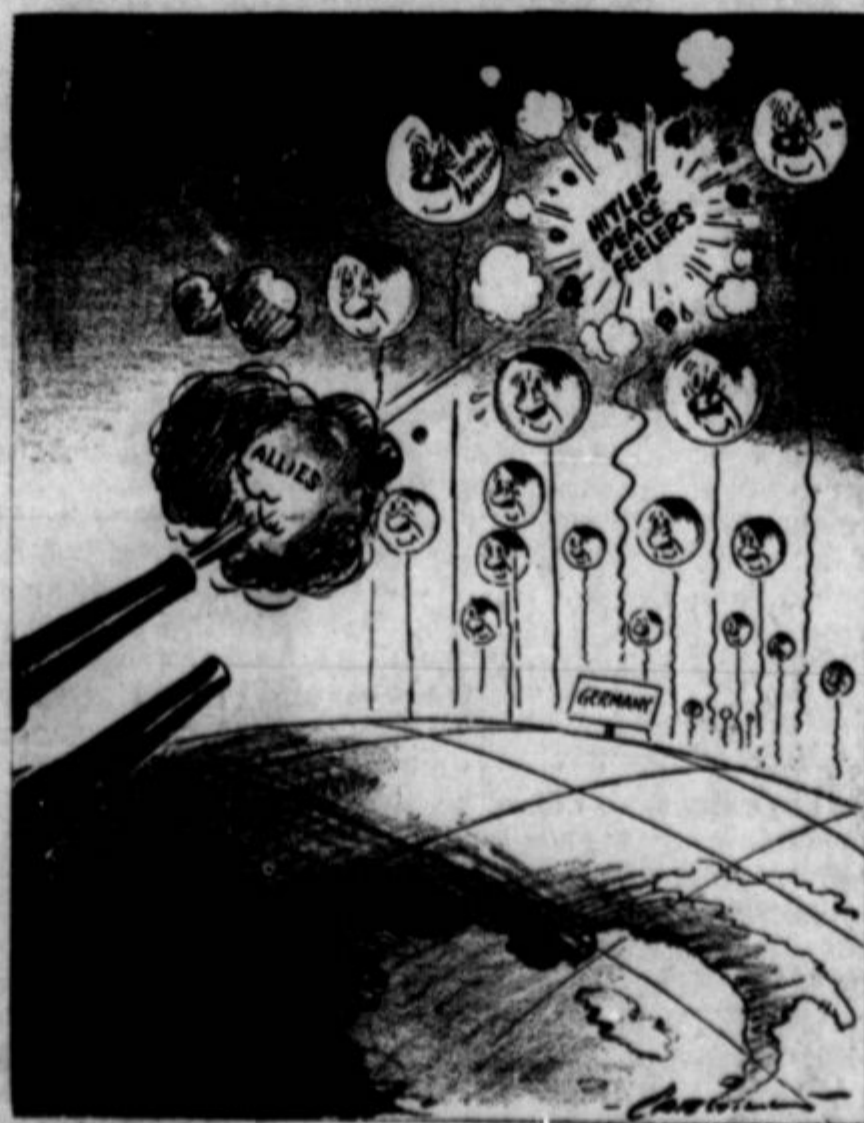
A thriving, prosperous business a score or so years ago, and widely advertised in most Slovene newspapers, the flood of "quack" medicine advertisements which filled column upon column of newspaper space, has in recent years subsided and in some states been entirely outlawed.

"Quack" doctors with their fake medicines still do a big business, especially in the field of sexual diseases, and though their advertisements are not as prominently displayed in newspapers, they still reach the mass of gullibles through other mediums.

A book revealing the set-up and manner in which these charlatans conduct their nefarious business is Ivan Molek's "Zajednici," written some years ago. It delves deeply into the problem, disclosing the whole rotten game from the viewpoint of the "sucker" who is fleeced out of his money, and the fakery, who gip the poor out of millions of dollars each year.

Our columns have never been tainted with these ads; on the contrary, our policy has been, and is, one of constantly exposing all fake schemes to our readers.

"WAR IN THE AIR"

War Nations Face Collapse

Financial Burdens of "Second World War" Are Already Piling Up To Shaky Heights

By SCOTT NEARING

The second world war has entered its second phase. Between 1931 and 1933 it was fought in colonial regions such as China and Abyssinia, or in civil war areas like Spain. In September, 1939, it spread across Europe to include Poland, the North Sea and the western front.

The preliminary conflicts in the colonies were expensive enough. The new Japanese budget for \$8,702,100,000 contains a military item of \$5,584,280,000, which is 64% of the total. The government's prospective income is less than \$4,200,000,000. More than half of the 1940 expenditures must be met by borrowing.

The Japanese-Chinese mixup is an "incident," not a war. But it has strained Japan's economic resources to the utmost for years and the drain continues.

"Phony" War Costly

Some military experts consider the war in the west a phony. Certainly it has not been prosecuted with anything approaching the vigor that characterized the war of 1914. But the bills are already coming in, and they are very high.

France, in a favorable position with her outlets to the sea largely unobstructed, spent \$1,750,215,000 during the first ten weeks of the war. If the country had remained at peace, its expenses for the entire year of 1940 would have been at least \$266,600,000 less than the outlay for only ten weeks of war.

Indications are that the French war budget for 1940 will be four times the civilian budget. During recent years the French government has not been able to raise enough funds to meet its regular expenses. The bulk of its expenditures must be met by loans or currency inflation or both.

Nazis in Bad Way

The German position is far worse than the French. In normal times

Germany buys large quantities of raw materials and foodstuffs abroad, paying for these imports by exporting manufactured goods. German imports in 1936 totaled \$1,680,000,000. In 1937 and again in 1938 they were worth \$2,184,000,000, and exports were roughly the same.

But the British-French blockade has practically destroyed Germany's sea-borne trade while the war machine demands additional materials. Unless replacements are possible from the Balkans, Scandinavia, the Low Countries, and Russia, economic exhaustion is only a matter of time. Recent news dispatches indicate that the pressure is already severe.

From Britain comes the report of an almost comical instance of economic dislocation resulting from the war. The depopulation of British cities in anticipation of bombing raids may have given London slum children more sunshine and fresh air, but it has left London shopkeepers high and dry.

Their rents, taxes, insurance and other charges remain as high as they were before the evacuation. Their customers have departed, however, and with them went the pennies, sixpences and shillings upon which the shopkeepers depended for their running expenses.

The bill of particulars might be considerably extended. Plenty of evidence is piling up to prove that war costs more than it brings in. Millions of Japanese, French, Germans, and British are realizing that Franklin was right when he said that there is no such thing as a good war or a bad peace.

BEAUTIFUL OHIO

In Cleveland they hold the belief That relievers can live without beef On just apples and flour, And if bellies turn sour They take apples alone for relief.

Consumer Notes

A COLUMN OF USEFUL HOUSEHOLD INFORMATION

Experts of the Department of Agriculture lay down these rules for campers and city dwellers to avoid fire hazards.

First, never use gasoline or kerosene to start a fire, or to revive one that has died down. Not only is there danger of a sudden flash of flame, but vapors from the fuel can result in a serious explosion. Particularly important for campers is the rule: Never put gas or kerosene into lamps, lanterns, stoves, or heaters while they are burning. If you do store gasoline or kerosene, for everyone's safety keep it outside of the home.

Second, when you clean at home, do not use inflammable liquids, such as gasoline, naphtha, or benzene. There are plenty of safe fluids for dry cleaning, such as carbon tetrachloride, that can be purchased at any drug store. It's a good idea, too, to dry clean out of doors where fumes have a chance to escape.

Third, if you live in an apartment house equipped with an incinerator, never throw anything in powdered form—such as dirt from a vacuum cleaner, floor sandings, flour, etc.—down the incinerator without first wrapping it tightly in paper or rags. Serious explosions have resulted when powdered wastes have been tossed down incinerators.

Finally, campers and picnickers should remember the rule that foresters repeat every season: Don't throw matches around carelessly; and don't leave a camp fire until you're sure it's completely out.

Fur Coat Buyers: Read the Label!

Fur coat buyers should look at labels as well as styles.

Fair Trade Practice rules issued by the Federal Trade Commission last year strike hard at misrepresentations in labels and advertisements of fur dealers, writes the Consumers' Guide, publication of the Consumers' Counsel Division of the AAA.

Under the rules, there can be no misrepresentation of the grade, quality, or kind of fur.

Branding a fur with some coined name without explanation at the same time just what kind of fur it actually is, is forbidden. Likewise forbidden is advertising a fur as coming from a non-existent animal, such as "sealine."

Dealers must not tell consumers that a fur is from a foreign animal, if such is not the case.

Labels and advertisements must give consumers full information if furs are tipped, blended, pointed, or dyed; if a garment is made of fur odds and ends, or of tails, pieces, or maws; if the fur is made from second-hand, worn, or used furs; or if the garment itself is second hand, worn,

or used.

Labels that name furs must give the true name of the fur and if it is dyed, or blended, this fact, must be stated too. For example, a rabbit which is dyed to resemble seal must be labeled "Seal-Dyed-Rabbit;" or if the fur is muskrat, then "Seal-dyed-Muskrat."

Fur dealers are prohibited from falsely purporting to sell "wholesale" or to advertise themselves as manufacturers when they are not.

Banned are also advertisements of "free" storage or repairs when these services are actually included in the purchase price. Fake sales of "samples" and fake "markdowns" are also outlawed.

It is up to the consumer to watch labels and advertisements carefully to insure observance of these rules. A good rule is to buy from reputable merchants who play the game fair.

COOK COUNTY SOCIALIST PARTY CONVENTION

CHICAGO.—The annual convention of the Cook County Socialist Party will be held Sat. and Sun., Jan. 13-14 at the Slovene Labor Center, 2301 S. Lawndale Ave.

This will be a membership convention with all members in good standing eligible to participate. It will elect officers to guide the Party through the coming year, plan the 1940 campaign, and act on many other important matters.

S. P. PLEDGES AID TO FINN WORKERS

The following cablegram was sent by the Socialist Party of the United States to the Social Democratic Party of Finland:

Suomen Sosiali Demokraattinen Puolue Paasivonkatu 3 Helsinki, Finland.

OUR ORGANIZATION PLEDGES ALL POSSIBLE SUPPORT FINNISH WORKING CLASS IN PRESENT CRISIS.

Travers Clement, National Secretary, Socialist Party, U. S. A.

Japan's summer-autumn silk cocoon production this year has been estimated by the government as 19.5 per cent greater than last year.

Among the new aeroplane instruments is a fuel analyzer that automatically informs a pilot if his fuel mixture is too rich or too lean.